

Turvallisuusalan perustutkinnon opettajana Savon ammattiopistossa

Matti Korhonen

2020 Laurea

Laurea-ammattikorkeakoulu

Turvallisuusalan perustutkinnon opettajana Savon ammattiopis- tossa

Matti Korhonen
Turvallisuusalan koulutusohjelma
Opinnäytetyö
Toukokuu, 2020

Matti Korhonen

Turvallisuusalan perustutkinnon opettajana Savon ammattiopistossa

Vuosi 2020

Sivumäärä 66

Opinnäytetyön tavoitteena oli kasvattaa kirjoittajan omaa osaamista turvallisuusalan opettajana, havainnoida ja kirjata kehityskohteita Savon ammattiopiston toiminnassa sekä luoda verkko-opetusmateriaalia turvallisuusalan tutkintoihin.

Opinnäytetyö on kirjoitettu päiväkirjamuotoisena reflektiona kirjoittajan päivittäisestä työskentelystä Savon ammattiopistossa turvallisuusalan opettajana. Päiväkirjaraportointia toteutettiin kymmenen viikon ajan kirjoittamalla jokaisesta työpäivästä päiväkirjamuotoinen kuvaus sekä jokaisen viikon osalta viikkoanalyysi.

Tietopohjana opinnäytetyössä on käytetty erityisesti pedagogisia teorioita, erilaisia tutkimuksia sekä opetushallituksen luomia ohjeistuksia ja tutkinnon perusteita.

Opinnäytetyön lopputuloksena syntyi verkko-opetusmateriaalia turvallisuusalan toisen asteen tutkinnoissa käytettäväksi. Materiaalin tuottamisen lisäksi opinnäytetyön kautta löytyi useita verkko-opintojen rakentamisessa hyödynnettäviä havaintoja ja toimintamalleja. Näitä havaintoja voidaan hyödyntää tulevaisuudessa verkkomateriaalien suunnittelussa.

Kirjoittajan loppupäätelmä asiasta on, että etäopetus sekä joustavat opetusmenetelmät tulevat lisääntymään tulevaisuudessa myös toisella asteella merkittävästi. Verkko-opintoja on mahdollista hyödyntää ammattioppilaitoksissa huomattavasti nykyistä tehokkaammin. Useimmissa tapauksissa lähiopetus sekä työsalissa ja työpaikoilla tapahtuva oppiminen ovat kuitenkin edelleen pääasiallinen ratkaisu verkko-opintojen toimiessa täydentävänä työkaluna.

Matti Korhonen

Working as a Teacher in the Security field at Savo Vocational College

Year 2020

Pages 62

The objectives of this thesis were to grow the author's competence as a teacher in the security field at Savo Vocational College, to observe and write down the development targets and to create online material for the vocational qualification in security.

The thesis is written as a journal based reflection about the author's daily work routine as a teacher. The journal was composed as entries over a period of ten weeks about daily work routines. It also contains a weekly analysis of each week's entries.

Pedagogical theories and studies as well as board of educations guidelines and principles were used as the theoretical framework in this thesis.

Online material for the vocational qualification in security was generated as a result of this thesis. Furthermore, the thesis helped to make several observations and operating models that could be used in constructing online courses. These observations can be used to design online material for future courses.

It can be concluded that distance learning and flexible teaching methods will increase significantly in upper secondary education. It is possible to use online courses in upper secondary schools even more effectively than they are used today. Classroom teaching and workplace/workshop learning will still be the main solution for education. Online courses will act as a complementary tool for the operation models mentioned earlier.

Keywords: Safety, Security, Vocational College, Pedagogy, Online studies

Sisällys

1	Johdanto.....	6
1.1	Käsitteet.....	8
2	Nykytilan kuvaus.....	9
2.1	Oman työtehtävän analyysi	9
2.1.1	Työnkuva.....	9
2.1.2	Oman osaamisen arviointi	10
2.2	Sidosryhmät	11
2.3	Vuorovaikutustaidot	13
2.4	Kehittäminen	14
2.5	Opinnäytetyön tavoite.....	14
3	Päiväkirjaraportointi.....	14
3.1	Seurantaviikko 1.....	15
3.2	Seurantaviikko 2.....	18
3.3	Seurantaviikko 3.....	23
3.4	Seurantaviikko 4.....	27
3.5	Seurantaviikko 5.....	30
3.6	Seurantaviikko 7.....	39
3.7	Seurantaviikko 8.....	43
3.8	Seurantaviikko 9.....	48
3.9	Seurantaviikko 10	52
4	Pohdinta ja yhteenveto.....	56
	Lähteet.....	59
	Kuviot	62

1 Johdanto

Tämän opinnäytetyön tavoitteena on kehittää omaa osaamistani turvallisuusalan perustutkinnon opettajana.

Savon ammattiopisto on Savon koulutuskuntayhtymän ylläpitämä ammatillista koulutusta tarjoava organisaatio. Savon koulutuskuntayhtymä hallinnoi lisäksi myös Varkauden lukiota ja yhdessä näiden koulutusorganisaatioiden koulutuksissa käy vuosittain 18 000 opiskelijaa. Savon koulutuskuntayhtymällä on toimipisteet Varkaudessa, Iisalmessa, Kuopiossa, Toivalassa ja Risalassa. Työntekijöitä Savon koulutuskuntayhtymällä on 740. (Sakky 2019a.) Toimipisteet on esitetty kuviossa 1.

Kuvio 1: Savon koulutuskuntayhtymän jäsenkunnat. Toimipisteet on merkattu punaisilla pisteillä. (Sakky 2019a.)

Savon koulutuskuntayhtymän perustehtävänä on nuorten ja aikuisten osaamisen lisääminen sekä oman alueen työelämän kehittäminen vastaamalla työelämän osaamistarpeisiin. Strategiansa mukaan koulutuskuntayhtymä toimii myös työllisyyden, yrittäjyyden sekä hyvän elämän edistämiseksi. (Sakky 2019b.)

Opetushallituksen (2020) mukaan ammatillinen opetus on suunnattu perusopetuksen päättäneille, muille ammatillista tutkintoa vaille oleville sekä aikuisille, jotka ovat jo työelämässä. Koulutusta tarjotaan jokaiselle, heidän yksilöllisten tarpeiden mukaan, painottaen puuttuvan

osaamisen hankintaa. Koulutusta voidaan OPH:n mukaan järjestää oppilaitosten lisäksi myös esimerkiksi työpaikoilla ja virtuaalisissa ympäristöissä.

Savon ammattiopistossa opiskelee vaihtelevasti niin peruskoulun päättäneitä, kuin jo työkokemusta omaavia opiskelijoita. Järjestettäviä koulutuksia ovat mm. perustutkinnot, ammattitutkinnot, erikoisammattitutkinnot, täydennyskoulutukset sekä yksittäiset pätevyyskoulutukset. Haku näihin koulutuksiin tapahtuu joko yhteishaun tai jatkuvan haun kautta. (Sakky 2019c.)

Savon ammattiopiston Varkauden kampuksella koulutetaan kone- ja tuotantotekniikkaa, autoalaa, sähköalaa, talotekniikkaa, turvallisuusalaa, kulttuurialaa, liiketaloutta sekä sosiaali- ja terveysalaa. Savon ammattiopiston Varkauden kampusalueella sijaitsee myös Varkauden lukio. (Sakky 2019d.)

Turvallisuusalan opinnoista Savon ammattiopistossa on mahdollista suorittaa turvallisuusalan perustutkinto, turvallisuusvalvojan erikoisammattitutkinto, turvallisuusalan ammattitutkinto, osa edellä mainituista tutkinnoista tai lyhytkurssina esimerkiksi vartijan tai järjestyksenvalvojan peruskoulutus (Sakky 2019e.)

Tämä opinnäytetyö toteutetaan päiväkirjamuotoisena vuoden 2020 kevään aikana. Raportointiaika on 10 viikkoa, joiden aikana on 48 suunniteltua työpäivää. Raportoinnin avulla seurataan ja analysoidaan omaa työtä viikko- ja päivätasolla. Tarkoituksena on analysoida omaa ammattiosaamista sekä havainnoida kehityskohteita omassa osaamisessa sekä työympäristössä ja työnantajan organisaatiossa.

1.1 Käsitteet

Yritysturvallisuus: Yritysturvallisuudella tarkoitetaan organisaation kaikkeen toimintaan liittyvää turvallisuutta. Yritysturvallisuudella on tarkoitus tuottaa yritykselle lisäarvoa, parantaa tuottavuutta ja ehkäistä toimintaan kohdistuvia keskeytyksiä. Yritysturvallisuustoiminnalla voidaan turvata organisaation suojattavia arvoja, joita voivat olla esimerkiksi organisaation maine, henkilöstö, omaisuus sekä tieto. (Elinkeinoelämän keskusliitto 2016.)

Tutkinnon perusteet: Opetushallitus määrää jokaisen ammatillisen tutkinnon osalta tutkinnon perusteet, joista käy ilmi ainakin tutkintonimikkeet, tutkinnon muodostuminen pakollisista ja valinnaisista tutkinnon osista, tutkinnon osien ammattitaito- ja osaamisvaatimukset sekä arviointiperusteet (Laki ammatillisesta koulutuksesta 531/2017, 15§).

Perustutkinto: Ammatillinen perustutkinto tuottaa opiskelijalle laajat ammatilliset valmiudet opiskeltavan alan töihin. Opinnoilla tähdätään työelämän vaatiman ammattitaidon saavuttamiseen. Perustutkinnot muodostuvat pääosin 180 osaamispisteestä, joista 145 muodostuu ammatillisista opinnoista. Kuitenkin jokaiseen perustutkintoon on sisällyttävä vähintään 35 osaamispistettä yhteisiä tutkinnon osia. (Opetushallitus 2020a.)

Ammattitutkinto: Ammattitutkinto antaa opiskelijalle syvällistä osaamista opiskeltavaa alaa kohtaan. Opinnot antavat opiskeltavasta alasta perustutkintoa syvällisempää, tai tarkemmin kohdennettua, työelämän tarpeisiin vastaavaa osaamista. Ammattitutkintojen laajuus on 120, 150 tai 180 osaamispistettä. Ammattitutkinnot sisältävät ainoastaan ammatillisia tutkinnon osia. (Opetushallitus 2020a.)

Erikoisammattitutkinto: Erikoisammattitutkinnoissa hankitaan opiskeltavasta alasta ammattitutkintoa syvällisempää osaamista ja ammatin hallintaa, joka kohdentuu työelämän tarpeisiin. Erikoisammattitutkinnot ovat laajuudeltaan 160, 180 tai 210 osaamispistettä ja ne sisältävät vain ammatillisia tutkinnon osia. (Opetushallitus 2020a.)

Yhteiset tutkinnon osat (YTO): Kaikkiin ammatillisiin perustutkintoihin kuuluvia opintoja, jotka sisältävät kolme pakollista osa-aluetta: viestintä- ja vuorovaikutusosaaminen, matemaattis-luonnontieteellinen osaaminen sekä yhteiskunta- ja työelämäosaaminen. Yhteiset tutkinnon osat muodostavat ammatillisen perustutkinnon kokonaisuudesta noin 20 prosenttia. Yhteisillä tutkinnon osilla on tarkoitus taata opiskelijan elinikäisen oppimisen kyvyt, työssä ja elämässä tarvittavat perustaidot sekä valmius jatko-opintoihin. (Opetushallitus 2020a.)

Näyttö: Ammatillisissa tutkinnoissa opiskelija osoittaa osaamistaan suorittamalla ammatti-osaamisen näyttöjä. Näytössä opiskelija osoittaa osaamistaan aidoissa työtilanteissa ja työympäristöissä. Näyttöjen tulee pohjautua tutkinnon perusteisiin ja niiden toteuttamisesta vastaa koulutuksen järjestäjä. Näytöt tulee suorittaa lähtökohtaisesti käytännön työtilanteissa työpaikoilla, mutta erityisestä syystä ne voidaan suorittaa myös oppilaitoksessa. Koulutuksen järjestäjien tulee antaa opiskelijoille mahdollisuus suorittaa koko tutkinto tai tutkinnon osa ilman tutkintokoulutukseen osallistumista, eli pelkkä näytöillä osoitettu osaaminen voi riittää tutkinnon suorittamiseen. (Laki ammatillisesta koulutuksesta 531/2017, 52§.)

2 Nykytilan kuvaus

2.1 Oman työtehtävän analyysi

2.1.1 Työnkuva

Vastaan työssäni turvallisuusalan perustutkinnon ensimmäisen vuosikurssin opettamisesta Varkauden kampuksella. Toimin myös kyseisen ryhmän vastuu-, eli tutor opettajana. Savon ammattiopiston suunnitelman mukaan ensimmäisen lukuvuoden pääteamana on ”turvallisuusalan toiminta”-tutkinnon osan suorittaminen. Kyseisen tutkinnon osan aikana opiskellaan esimerkiksi riskienhallinnan ja organisaatioturvallisuuden perusteita, yksityisen turvallisuusalan perusteita, lainsäädäntöä, työkykyä ylläpitävää toimintaa sekä perustietoa turvallisuusviran-

omaisista. Tämän lisäksi olen myös kouluttanut voimankäyttöä sekä turvajärjestelmien käyttöä toisen ja kolmannen vuosikurssin opiskelijoille. Opetustyö muodostaakin toimenkuvani rungon ja suurin osa työajasta on resursoitu siihen.

Itse opetustyön mahdollistamiseksi suuri osa työajastani kuluu myös opetusmateriaalien, kirjallisten tehtävien ja käytännön harjoitteiden valmisteluun. Savon ammattiopistolla on käytössään vuosityöaika, joka käytännössä tarkoittaa työtuntien selkeää jakautumista eri työtehtävien mukaan. Näin ollen opetuksen suunnitteluun on varattu riittävästi resursseja jo luku- vuosisuunnittelua tehtäessä.

Varsinaisen opetustyön lisäksi tutor opettajan rooli tuo työhöni myös paljon hallinnollisia velvoitteita. Vastaan oman ryhmäni opiskelijoiden opintojen etenemisestä, seurannasta ja kirjaamisesta. Lisäksi laadin opiskelijoilleni koulutus sopimukset työelämäjaksoille siirryttäessä ja seuraan heidän työelämäjaksoiden etenemistä lukemalla opiskelijoiden työssäoppimispäiväkirjoja ja olemalla yhteydessä työnantajiin. Lisäksi olen tarvittaessa yhteydessä opiskelijoiden huoltajiin, mikäli opinnoissa ilmenee ongelmia.

Edellä mainittujen lisäksi vuosityöajan mukaisesti minulle on varattu resursseja myös oman ammattitaitoni kehittämiseen sekä yhteisölliseen tiimityöhön organisaation sisällä.

2.1.2 Oman osaamisen arviointi

Mielestäni oma osaamiseni on pääosin hyvällä tasolla suhteessa nykyiseen työtehtävääni. Oma substanssiosaamiseni yksityiseltä turvallisuus alalta on varsin vahvaa ja omat opintoni tukevat turvallisuusalan perustutkinnon opettajan toimimista. Minulla on 12 vuoden työkokemus vaihtelevista työtehtävistä yksityisellä turvallisuus alalla ja tämän lisäksi olen suorittanut turvallisuusalan perustutkinnon sekä turvallisuusvalvojan erikoisammattitutkinnon ja pian valmistun myös turvallisuusalan tradenomiksi Laurea-ammattikorkeakoulusta. Tämän lisäksi olen suorittanut vaadittavat viranomaiskurssit voimankäyttö- ja järjestyksenvalvojakouluttajana toimimiseksi.

Suurimmat kehityskohteet omassa ammattitaidossa löytyvät pedagogiselta puolelta. En ole suorittanut ammattiopettajan pedagogisia opintoja, jonka koen olevan suurin puute ammattitaidossani. Koen, että ammattiopettajan pedagogiset opinnot voisivat antaa minulle lisää tietoa opetuksen suunnitteluun, opiskelijoiden motivointiin, ongelmatilanteiden ratkaisuun sekä opetusmateriaalin suunnitteluun liittyen. En ole kohdannut suuria haasteita näissä asioissa, mutta lisätietämys helpottaisi työtä entisestään. Opiskelijoiden ollessa nuoria, pääsääntöisesti 15-19 vuotiaita, on erilaisten oppimiseen, motivaatioon ja jopa vapaa-aikaan liittyvien ongelmatilanteiden huolellinen selvittäminen erityisen tärkeää.

Uutena opettajana toinen keskeinen kehityskohde liittyy hallinnollisiin tehtäviin ja organisaation järjestelmiin tehtäviin kirjauksiin. Erilaisia järjestelmiä on suuri määrä ja opiskelijoiden opintoihin liittyviä asioita tulee kirjata varsin tarkasti, jotta mahdollisessa ongelmatilanteessa pystytään todentamaan asioiden todellinen tila. Näissä kirjaamisissa joudun usein kääntymään kokeneempien kollegoiden puoleen.

2.2 Sidosryhmät

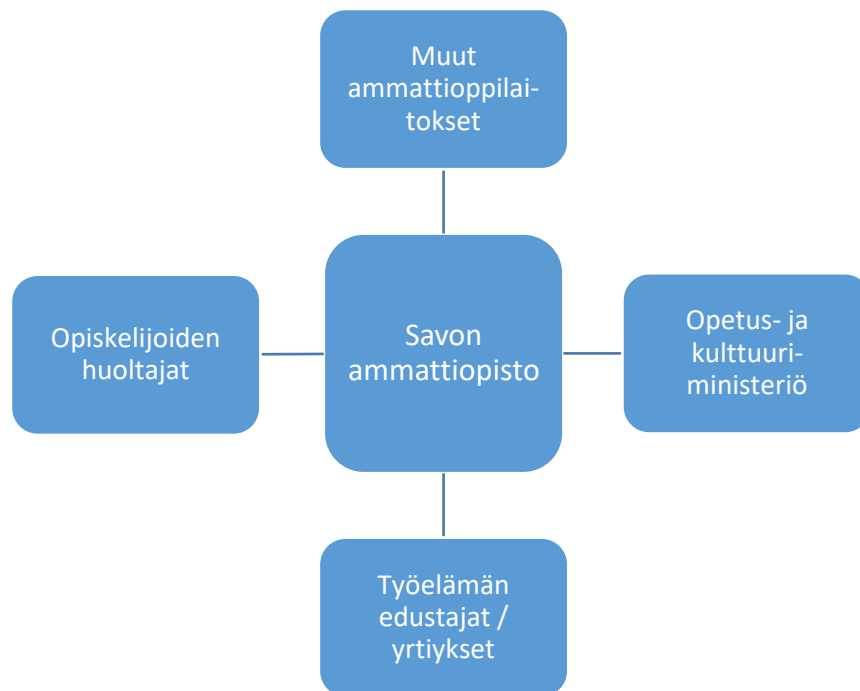
Työni kannalta tärkeimpiä sidosryhmiä ovat opiskelijat, muut turvallisuusalan opettajat, opinto-ohjaajat, koulutuspäällikkö sekä työelämäedustajat eli yritykset. Ulkoisista sidosryhmistä tärkeimpiä ovat opetus- ja kulttuuriministeriö, työelämän edustajat, opiskelijoiden huoltajat sekä muut ammattioppilaitokset. Ulkoiset sidosryhmät on kuvattu kuviossa 2.

Keskeisin ulkoinen sidosryhmä ovat organisaatiot, jotka tarjoavat opiskelijoillemme työharjoittelupaikkoja sekä mahdollisesti myös työpaikkoja opintojen jälkeen. Myös uusien opiskelijoiden hankkimisessa Varkauden talousalueella sijaitsevat turvallisuusalan organisaatiot ovat keskeisessä roolissa, sillä yritykset jatkokouluttavat työntekijöitään esimerkiksi oppisopimussuhteisena turvallisuusvalvojan erikoisammattitutkintoon. Työelämän edustajien rooli koulutuksen järjestäjän kannalta merkittävä myös siksi, että Savon ammattiopiston strategisten tavoitteiden mukaan 50 prosenttia perustutkintoihin liittyvästä oppimisesta tulisi tapahtua työpaikoilla.

Toinen merkittävä sidosryhmä ovat opiskelijoiden huoltajat. Tässä yhteydessä itse opiskelijat voidaan luokitella kuuluvaksi Savon ammattiopiston sisäisiin sidosryhmiin, mutta heidän huoltajansa kuuluvat ulkoisiin sidosryhmiin. Huoltajien rooli on kuitenkin oppilaitoksen kannalta merkittävä, sillä huoltajat luovat omalta osaltaan opiskelijoille valmiudet opiskeluun. Oppilaitoksen täytyy myös ylläpitää hyviä suhteita ja puheyhteyttä huoltajiin, sillä heidän roolinsa esimerkiksi opiskelijan opintoihin liittyvien ongelmien ratkaisussa on merkittävä.

Toiset oppilaitokset ovat myös tärkeä sidosryhmä Savon ammattiopiston kannalta. Oppilaitosten kanssa tehdään paljon yhteistyötä esimerkiksi erilaisiin tapahtumiin liittyen. Kenties suurin yhteistyön merkitys on kuitenkin tietojen ja kokemusten vaihdolla. Eri oppilaitokset kokelevat opetuksessa, organisoinnissa ja käytännön järjestelyissä erilaisia toimintamalleja ja näiden kokemusten jakaminen oppilaitosten välillä on tärkeä koulutusta ja oppilaitoksia kehittävä voima.

Opetus- ja kulttuuriministeriöllä on myös rooli ulkoisena sidosryhmänä, sillä se valvoo ja ohjaa ammattioppilaitosten toimintaa. Lisäksi OKM myöntää ammatillisten tutkintojen järjestämisluvut (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2020). Opetus- ja kulttuuriministeriöllä on siis merkittävä rooli Savon ammattiopiston turvallisuusalan koulutuksen järjestämisen kannalta.

Kuvio 2: Savon ammattioppilaitoksen keskeisimmät ulkoiset sidosryhmät.

Sisäisiä sidosryhmiä tarkastellessa oman työni kannalta tärkeimpänä sidosryhmänä ovat luonnollisesti opiskelijat ja opetusryhmät. Sisäiset sidosryhmät on kuvattu kokonaisuudessaan kuviossa 3. Opiskelijoiden jälkeen keskeisimpänä sidosryhmänä esiintyy muut Savon ammattiopiston turvallisuusalan opettajat. Minun kaltaiselleni kokemattomalle opettajalle kollegoiden tarjoama tuki on ensiarvoisen tärkeää ja yhteydenpito päivittäistä. Myös koulutuspäällikön rooli esimiehenä on työni kannalta merkittävä. Koulutuspäällikkö seuraa työni onnistumista, päättää tuntien käytöstä ja tukee minua organisaation sisäisissä asioissa.

Toinen keskeinen sidosryhmä ovat opinto-ohjaaja ja kuraattori. Opinto-ohjaajan kanssa ollaan aktiivisesti yhteydessä opiskelijoiden opintojen etenemiseen, yhteisten tutkinnon osien valitsemiseen ja muutoin opiskelijoiden arkeen kuuluviin asioihin liittyen. Opinto-ohjaajan rooli myös opiskelijoiden ongelman ratkojana on merkittävä. Opiskelijoiden ongelmiin ja mahdollisiin poissaoloihin tai muihin häiriöihin liittyen opinto-ohjaajan rinnalla tärkeänä sidosryhmänä on myös kuraattori, joka tarvittaessa tarjoaa apuaan ongelmanratkaisussa.

Opintotoimiston ja opintosihteerien tehtävänä on ylläpitää rekisterejä opiskelijoiden tiedoista sekä huolehtia opiskelijoihin liittyvien päätösten ja todistusten arkistoinnista. Opintotoimisto myös hoitaa opiskelijoiden rahallisiin tukiin liittyvät asiat. Keskeisenä sidosryhmänä toimii myös sähkötekniikan, rakennus- ja talotekniikan, turvallisuusalan ja yhteisten tutkinnon osien opettajien sekä opinto-ohjaajien muodostama yhteinen osaamispooli, jonka sisällä pidetään vähintään kerran kuukaudessa koulutuspäällikön johtamia palavereja sekä tehdään arkipäiväistä yhteistyötä. Osaamispoolin sisällä toimii vielä viikoittain kokoontuva sähköalan, ict-

alan, turvallisuusalan sekä yhteisten tutkinnon osien opettajien tiimi, jonka kesken jaetaan tietoa ja laaditaan yhteisiä ratkaisuehdotuksia toiminnan kehittämiseksi.

Kuvio 3: Oman työni kannalta keskeisimmät sisäiset sidosryhmät Savon ammattiopistossa.

2.3 Vuorovaikutustaidot

Opettajan työssä vuorovaikutustaidot ovat erittäin tärkeässä roolissa. Luonnollisesti opetustilanteissa olen jatkuvassa vuorovaikutuksessa opiskelijoiden kanssa sanallisen ja sanattoman viestinnän avulla sekä ennalta laadittujen opetusmateriaalien kautta. Toisinaan opetustilanteissa ilmenee hankalia vuorovaikutustilanteita, joiden syyt ovat moninaisia. Haasteiden syyt voivat olla lähtöisin opiskelijoiden asenteista tai motivaatiosta ja toisinaan ongelmia aiheuttaa minun epäselvä ulosanti.

Toinen tärkeä vuorovaikutuskanava on viestiminen turvallisuusalan yrityksiin sekä muihin yrityksiin, jotka tarjoavat opiskelijoillemme harjoittelupaikkoja. Vuorovaikutuksessa on otettava huomioon se, että Varkauden talousalueella potentiaalisia harjoittelupaikan tarjoavia yrityksiä on varsin vähän. Tästä syystä keskusteluyhteys on pidettävä toimivana oppilaitosten ja yritysten välillä, jotta opiskelijoillemme riittää harjoittelupaikkoja myös jatkossa. Viestiminen yrityksiin tulisi olla säännöllistä sekä avointa ja mahdolliset ongelmatilanteet tulisi selvittää viipymättä.

Opiskelijahankinnan kannalta on tärkeää käydä vuorovaikutusta myös yläkoulun opinto-ohjajiin, opettajiin sekä oppilaisiin. Omassa työssäni tapaan eniten yläkoulun oppilaita, jotka käyvät tutustumassa ammattioppilaitoksen tarjontaan, joko ohjatusti ryhmänä tai yksittäisinä alaan tutustujina. Tässä yhteydessä vuorovaikutus on tärkeää, jotta potentiaalisille tuleville turvallisuusalan opiskelijoille saadaan viestittyä mahdollisimman kattavasti alan sisällöstä ja opiskelusta alalla.

2.4 Kehittäminen

Koko ammatillisen opetuksen kenttä on suuren muutoksen kourissa rahoitukseen, nuorten ikäluokkien pienenemiseen sekä koulutusuudistuksiin liittyvistä syistä. Tämä on ajanut oppilaitokset kehittämään entistä enemmän joustavia tapoja opiskella, jotta muuttuva opiskelijakunta saadaan tavoitettua. Tähän liittyy keskeisenä osana verkko-opintojen kehittäminen. Oman opinnäytetyöni aikana aion osaltani olla kehittämässä Savon ammattiopiston verkko-opetuksen materiaaleja valmistamalla turvallisuusalan ammattitutkintoon liittyvään Sosiaali- ja terveydenhoitopisteiden turvallisuusvalvojana toimiminen -tutkinnon osaan verkko-opetusmateriaalin. Materiaali tulee koostumaan materiaalipankista sekä oppimista tukevista tehtävistä, joita suorittamalla opiskelija voi itsenäisesti hankkia vaadittavan osaamisen. Tehtävien laatimisessa mielestäni kaksi tärkeintä asiaa ovat selkeä tehtävänanto sekä tehtävien pilkkominen riittävän pieniksi, jatkuvasti oppimista edistäviksi kokonaisuuksiksi.

2.5 Opinnäytetyön tavoite

Tämän opinnäytetyön tavoitteena on kehittää omaa ammattiosaamistani työn jatkuvan suunnittelun ja raportoinnin sekä tiedonhankinnan avulla. Lisäksi tämän opinnäytetyön ohessa syntyy Savon ammattiopistolle koulutusmateriaalia, jota voidaan hyödyntää jatkossa suoraan verkko-opetuksessa. Lisäksi Savon koulutuskuntayhtymä toivoo saavansa jatkuvan raportoinnin kautta havaintoja mahdollisista puutteista tai epäkohdista, jotka liittyvät toimintaa, tiloihin ja toimintakulttuuriin. Näiden havaintojen perusteella tullaan käymään palautekeskustelu opinnäytetyön valmistuttua.

3 Päiväkirjaraportointi

Päiväkirjaraportointi toteutetaan ajalla 10.02.2020 - 26.04.2020. Raportointia ei kuitenkaan tehdä 02.03.2020 - 08.03.2020 välisenä aikana, sillä kyseinen viikko on Savon ammattiopistossa hiihtolomaviikko.

Raportointi suoritetaan kirjoittamalla päiväkirjaa jokaisesta työpäivästä 10 viikon ajan. Jokaisesta viikosta kirjoitetaan etukäteen viikkosuunnitelma, jossa suunnitellaan tulevan viikon

kulkua sekä kuvataan kyseisen viikon keskeisimmät teemat oman työn sekä oman ammatti-osaamisen kehittämisen kannalta. Viikkosuunnitelman jälkeen jokaisesta työpäivästä kirjoitetaan päiväkirjamerkintä, jossa kuvataan kyseisen päivän tapahtumia, työtehtäviä ja mahdollisia havaintoja, jotka liittyvät opinnäytetyön teemaan. Viikon päätteeksi kirjoitetaan viikkoanalyysi, jossa pohditaan, päästiinkö kyseisen viikon aikana toivottuihin lopputuloksiin. Viikkoanalyysissä myös esitetään lähteisiin viitaten teoriapohjaa, josta voisi olla hyötyä viikon aikana havaittujen ongelmien tai epäkohtien korjaamisessa.

3.1 Seurantaviikko 1

Viikon tavoitteena on tutustua turvallisuusalan ammattitutkinnon opetussuunnitelmaan sekä selvittää koulutuspäällikön kanssa, minkä tutkinnon osan verkko-opetusmateriaalin valmistelu sopisi parhaiten tämän opinnäytetyön kehitystyöksi. Tämä viikko ei pidä sisällään ollenkaan opetusta, joten minulla on hyvin aikaa tehdä hallinnollisia töitä sekä kehitystyötä.

Maanantai 10.02.2020

Päivä alkoi turvallisuusalan ammattitutkinnon opetussuunnitelmaan tutustumisella. Savon ammattiopiston Varkauden yksikössä ei ole toteutettu vielä yhtään nykyisen muotoista turvallisuusalan ammattitutkintoa, joten oppilaitoksella ei ole olemassa valmista materiaalia tai runkoa koulutuksen läpiviemiseksi. Turvallisuusalan ammattitutkinto toteutetaan yleisesti lähes aina oppisopimuskoulutuksena. Toteutukseen sisältyy yksittäisiä lähiopetuspäiviä, mutta oppiminen tapahtuu pääsääntöisesti työpaikalla sekä annettuja tehtäviä itsenäisesti tehden. Tämä mahdollistaa tutkinnon suorittamisen joustavasti opiskelijan henkilökohtaisen tilanteen huomioiden. Toteutussuunnitelmaan tutustuttuani totesin, että itselleni sekä työnantajalleni olisi parasta, että keskityn opinnäytetyössäni ”Sosiaali- ja terveydenhoitopisteiden turvallisuusvalvojana toimiminen”-tutkinnon osan kehittämiseen.

Tämän jälkeen tarkastin verkko-opetusalusta Moodlesta opiskelijoiden tekemiä tehtäviä sekä kirjoitin heille palautetta tehdyistä töistä. Moodle tulee olemaan myös turvallisuusalan ammattitutkinnon toteuttamisen pääasiallinen alusta.

Tiistai 11.02.2020

Aloitin päiväni lukemalla opiskelijoiden tekemiä työssäoppimispäiväkirjoja ja kirjoitin heille ohjeita päiväkirjan täyttämisen ja työharjoitteluun liittyen. Opiskelijat suorittavat työharjoittelunsa yhteydessä myös ”Turvallisuusalan toiminta”- tutkinnon osan näytön, joten päiväkirja on hyvä tapa seurata opiskelijoiden tekemistä työpaikoilla sekä ohjata heitä keskittymään näytön ja oppimisen kannalta keskeisiin asioihin. Kun opiskelijaa pyydetään kirjoittamaan oppimisen kannalta keskeisimmät havainnot päiväkirjaan, niin voidaan varmistua siitä, että

opiskelija todella oppii harjoittelun aikana kulloisenkin tutkinnon osan kannalta tärkeimmät asiat.

Tämän lisäksi suunnittelin näyttötehtävää eteenpäin sekä kirjoitin ohjeistuksia jo valmiina oleviin tehtäviin. Ensimmäisen vuoden opiskelijat tekevät näyttötehtävänä turvallisuussuunnitelman omaan työharjoittelupaikkaansa. Näyttö suoritetaan kevään aikana useamman viikon ajanjaksona. Käytännössä opiskelijat saavat joka viikko yhden tai kaksi otsikkoa lisää turvallisuussuunnitelmaansa sekä ohjeistuksen mitä asioita kyseisen otsikon alla tulee käsitellä. Näin toimimalla iso kokonaisuus saadaan pilkottua opiskelijoille pienemmiksi osiksi, jotta opiskelijan on helpompi sisäistää halutut asiat, eikä kokonaisuus tunnu kerralla liian suurelta.

Iltapäivän päätteeksi työpaikallani oli kaksituntinen useamman koulutuslinjan palaveri, jossa käsiteltiin oppilaitoksen yleisiä asioita, rahoitukseen liittyviä asioita sekä palautteita, joita opiskelijat olivat antaneet kyselyssä eri koulutusaloille.

Keskiviikko 12.02.2020

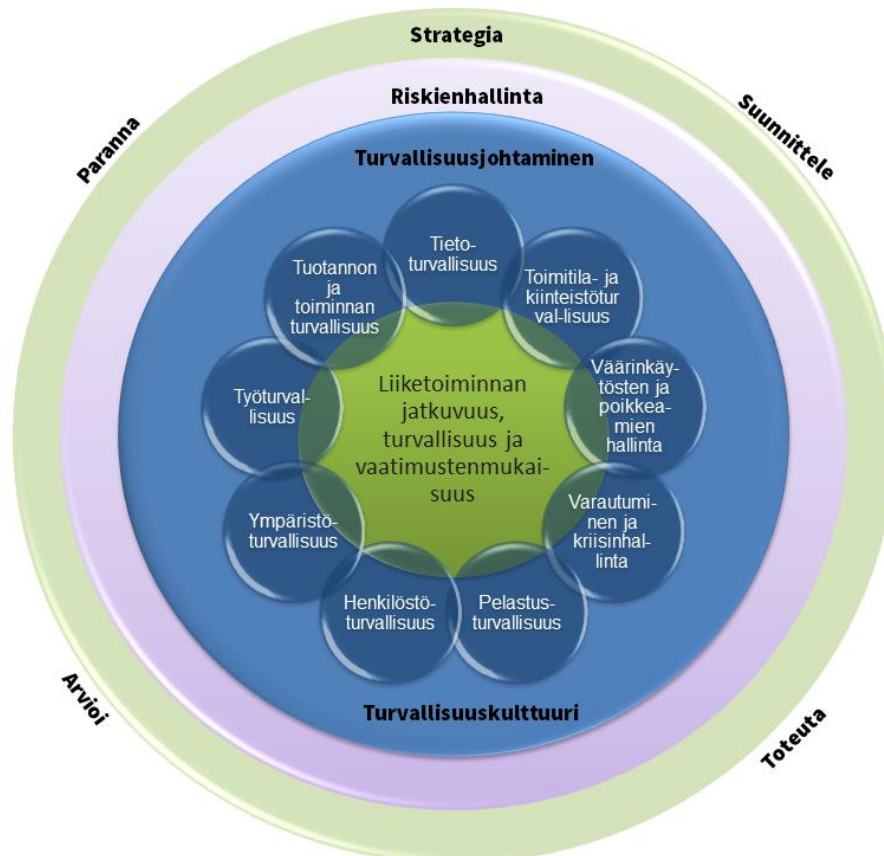
Päivä alkoi omien tuntikirjanpitojeni päivittämisellä Wilma järjestelmään. Opetuksen toteutumisen jälkikäteisvarmistamisen mahdollistamiseksi jokainen pidetty oppitunti tulee kirjata Wilmaan. Jokaisesta oppitunnista tulee käydä ilmi ajankohta, milloin tunti on pidetty sekä tunnin opetusaihe. Tämä mahdollistaa oppilaitokselle laadunvalvonnan sekä opettajien työtehtävien pysymisen mahdollisimman läpinäkyvinä. Lisäksi tämä mahdollistaa sen, että mahdollisessa ristiriitatilanteessa voidaan jälkikäteen tarkastaa, onko kyseiset tunnit pidetty ja onko esimerkiksi vaadittuja asiakokonaisuuksia opetettu opiskelijoille. Opetustuntien kirjaamisen lisäksi Savon koulutuskuntayhtymän vuosityöaikajärjestelmään kuuluu, että jokainen opettaja merkkää oman työajan käyttönsä Wilmaan myös muiden tuntien osalta. Opetustyöhön liittyy paljon erilaisia hallinnollisia tehtäviä, suunnittelua, tehtävien tarkastamista sekä opiskelijoiden ohjaamista myös oppituntien ulkopuolella. Tämän aamupäivän käytin näiden kirjausten tekemiseen.

Iltapäivällä valmistelin opetusmateriaalia tulevaa viikkoa varten, sekä hoidin opiskelijoiden ohjaamista puhelimitse sekä Wilma viesteillä. Varmistin ovatko opiskelijat saaneet tehtyä tehtäviä sovitun aikataulun mukaisesti. Yksi opiskelija kertoi tilanteestaan ja pyysi saada lisää ohjeistusta joihinkin tehtäviin. Sovimme, että katsomme hankalia tehtäviä yhdessä läpi tulevalla viikolla, kun opiskelijat palaavat minun opetukseeni.

Torstai 13.02.2020

Tänään jatkoin tulevan viikon opetusmateriaalin laatimista. Tällä hetkellä ryhmäni opiskelee Elinkeinoelämän keskusliiton (2016) laatimaa yritysturvallisuuden mallia ja yritysturvallisuus-

den eri osa-alueita. Kyseinen kokonaisuus on varsin laaja ja sen sisäistäminen vaatii opettajalta ja opiskelijoilta paljon työtä. Näiden asioiden sisäistämistä pyritään helpottamaan käytännöllä opiskelijoiden omia työharjoittelupaikkoja esimerkkeinä turvallisuuden osa-alueita käsiteltäessä. Opiskelijoita myös ohjataan tehtävien kautta havainnoimaan kulloinkin käsiteltävänä olevan osa-alueen mukaisia asioita oman työharjoittelunsa aikana. Elinkeinoelämän keskusliiton laatima yritysturvallisuuden malli on kuvattuna kuviossa 4.

Kuvio 4: Elinkeinoelämän keskusliiton yritysturvallisuusmalli 2016 (Elinkeinoelämän keskusliitto 2016).

Perjantai 14.02.2020

Myös tänään käytin aamupäivän opetusmateriaalin laatimiseen. Tässä käytin apunani toisten oppilaitosten turvallisuusalan opettajien tietämystä. Puhuin puhelimitse tuntemieni opettajien kanssa ja kysyin heidän mielipiteitään opetettavaan asiaan liittyen. Mielestäni tämän kaltaisen yhteydenpito eri oppilaitosten välillä on ensiarvoisen tärkeää, jotta parhaat käytänteet saadaan mahdollisimman hyvin kaikkien tietoon ja samalla edistetään tasalaatuisen opetuksen tarjoamista koko Suomen alueella. Iltapäivän käytin sähköposteihin vastaamiseen sekä opiskelijoiden Wilma merkintöjen päivittämiseen. Wilma järjestelmään kirjataan kaikki keskeisimmät opiskelijaan ja hänen oppimiseensa liittyvät tiedot.

Viikkoanalyysi

Viikko sujui hyvin suunnitelmieni mukaan ja sain paljon lisää tietoa turvallisuusalan ammattitutkinnon sisällöstä. Lisäksi havaitsin useita asioita, joista minun tulee vielä hankkia lisää tietoa ennen verkko-opetusmateriaalin laatimista. Ensinnäkin tarvitsen lisää tietoa verkkomateriaan laatimisesta pedagogisesta näkökulmasta. Erityisesti tarvitsen tietoa siitä, kuinka materiaalit tulee laatia, jotta itsenäisesti opiskeleva opiskelija pystyy hahmottamaan suuret opiskeltavat kokonaisuudet tehtävien kautta. Tämä on tärkeä aihe, sillä myös lähiopetuksessa olevat opiskelijat tekevät tulevaisuudessa opintojaan entistä enemmän verkko-opintoina tai muutoin pajamuotoisessa työskentelyssä opettajan toimiessa vain pikemminkin ohjaajana. Tarve verkko-opintojen lisäämiseen johtuu ammattioppilaitoksille asetetusta vaatimuksesta antaa opiskelijoille mahdollisuus suorittaa opintona mahdollisimman yksilöllisen suunnitelman mukaan. Luokkamuotoisen opetuksen määrä tulee tämän myötä vähenemään tulevaisuudessa entisestään. Käytännössä tarve verkko-opintojen lisäämiselle näkyy kouluissa jo tänä päivänä hyvin voimakkaasti. Useimmat koulut ottavat uusia opiskelijoita sisään jatkuvan haun kautta, mikä tarkoittaa, että saman, elokuussa aloittaneen opetusryhmän mukaan voi tulla uusi opiskelija esimerkiksi seuraavan vuoden tammikuussa. Oppilaitoksen pitää tällaisessa tilanteessa pystyä tarjoamaan uudelle aloittaneelle opiskelijalle keino opiskella muiden jo tietämiä asioita, kuitenkin niin, että muun ryhmän ei tarvitse opiskella samoja asioita uudestaan. Käytännössä verkko-opinnot ovat vähintäänkin osaratkaisu tähän ongelmaan.

3.2 Seurantaviikko 2

Viikon tavoitteena on hankkia lisätietoa pedagogiikasta sekä erityisesti verkko-opintojen laadimisesta. Tällä viikolla oman ryhmäni opiskelijat palaavat minun opetukseeni ammattiaineisiin. Yhtenä keskeisenä tavoitteena on varmistaa, että opiskelijat ovat saaneet suoritettua edellisessä jaksossa olleet kurssit loppuun, jotta heille ei jää rästiopintoja häiritsemään loppukevään opintojen etenemistä.

Maanantai 17.02.2020

Päivä alkoi orientoitumisella oman ryhmäni tilanteeseen yhteisten aineiden jakson jälkeen. Savon ammattiopistossa otettiin testikäyttöön vuoden alusta uusi malli, jolla yhteisten aineiden opetusta pyritään kehittämään. Uuden mallin mukaan opiskelija saa kolmeviikkoisjakson alussa tietää opiskeltavat aineet ja aihekokonaisuudet, mutta opiskelijan lukujärjestys on lähes kokonaan avoin. Opiskelijalle määritetään päivän alkamis- ja loppumisajankohta, mutta päivän tarkempi ohjelma jää opiskelijan itsensä päätettäväksi. Opiskelija voi siis itse päättää missä järjestyksessä ja millaisella painotuksella hän opintojaan suorittaa. Tarkoituksena on, että opiskelija voisi itse suunnata opintojaan itselleen vaikeisiin aiheisiin ja helpommat aiheet hän voisi suorittaa nopeammalla aikataululla. Käytännössä uudistus on aiheuttanut jonkin ver-

ran keskustelua opiskelijoiden parissa ja osa on kokenut uudistuksen sekavana. Kuitenkin opiskelijat myös kokevat, että uudistuksessa on hyviäkin puolia, mutta nykyistä mallia tulee vielä kehittää.

Edellisen jakson käsittelyn jälkeen aloitimme varsinaisen opetuksen, jonka aiheena oli Elinkeinoelämän keskusliiton yritysturvallisuusmallin työturvallisuusosio. Koko päivän opetus rakentui tämän aiheen ympärille. Aihetta pyrittiin sitomaan mahdollisimman hyvin opiskelijoiden omien työpaikkojen ja oman oppilaitoksen toimintaan, jotta asiat olisivat helpompia ymmärtää.

Tiistai 18.02.2020

Tänä päivänä minulla oli opetustilana tietokonealuokka ensimmäisten neljän tunnin ajan. Tuona aikana annoin ja ohjeistin opiskelijoille yhden työturvallisuuteen liittyvän tehtävän sekä annoin uuden osaamisen näyttämiseen liittyvän tehtävän. Ammattiosaamisen näytöllä tarkoitetaan Opetushallituksen ohjeen (2018, 1 - 5) mukaan toimintaa, jossa opiskelija osoittaa omaa osaamistaan ja näyttää onko hän saavuttanut tutkinnon perusteissa mainitut osaamisvaatimukset. Osaamisen näyttäminen suunnitellaan koulutuksen järjestäjän edustajan toimesta ja näyttöä suunniteltaessa tulee ottaa huomioon opetuksen yksilöinti. Oppaan mukaan osaamisen näyttäminen tulee tehdä työpaikalla oikeissa työtehtävissä, mutta perustellusta syystä tästä voidaan poiketa.

Turvallisuusalan perustutkintoon kuuluvassa ”turvallisuusalan toiminta”-tutkinnon osassa tutkinnon perusteissa mainittuihin ammattitaitovaatimuksiin kuuluu mm. yritysturvallisuuden osa-alueiden ja riskienhallinnan hahmottaminen, perusteet turvallisuussuunnitelman laadintaan sekä turvallisuustyöhön liittyvän lainsäädännön huomioon ottaminen omassa työssä (Opetushallitus 2017, 3-7).

Edellä mainittuihin ohjeisiin ja määräyksiin pohjautuen olen suunnitellut ensimmäisen vuosiluokan opiskelijoiden ammattiosaamisen näyttötehtäväksi turvallisuussuunnitelman laatimisen omaan työssäoppimispaikkaan. Työn laajuudesta johtuen aamun tunneista iso osa meni näyttötehtävien ohjaamiseen sekä opiskelijoiden opastamiseen itsenäisessä tiedonhankinnassa.

Iltapäivän tunnit käytimme työturvallisuuden teoriaopintoihin. Iltapäivän tunneille saimme ensimmäistä kertaa opiskelijoiden keskittymiskyvyn parantamiseksi hankitut jumppapallot, joiden päällä osa opiskelijoista istui oppituntien ajan. Kyseessä oli ensimmäinen kerta, kun jumppapallot ovat mukana minun opetuksessani ja ainakin ensimmäisten tuntien osalta kokemus oli hyvä. Etukäteen pelättyä palloilla leikkimistä ei ollut havaittavissa, vaan opiskelijat pystyivät pienen liikkeen lomassa seuraamaan opetusta hyvin. Pienenkin liikunnan lisääminen on mielestäni erittäin tärkeää, sillä tutkimuksen (Kokko & Martin 2019, 30) mukaan Suomessa

15 vuotiaat pojat ovat keskimäärin valveillaoloajastaan 9,5 tuntia makuullaan tai paikallaan istuen. 15 vuotiaiden tyttöjen vastaava luku oli 9 tuntia päivässä.

Keskiviikko 19.02.2020

Päivä jatkui edellisen päivän teemalla. Neljän ensimmäisen tunnin ajan opiskelijat tekivät näyttötehtäviään sekä työturvallisuuteen liittyviä erillistehtäviä. Samalla kerrattiin riskienhallinnan perusteita, jotta opiskelijat saavat tehtyä työnsä heti alusta alkaen oikein. Tarkistin opiskelijoiden tekemiä töitä ja annoin heille palautetta ja korjausehdotuksia töiden parantamiseksi.

Sain aiemmin päivällä tehtäväkseni huolehtia siitä, että vasta käyttöön otetussa kampuksen uudisrakennuksessa jokaisesta tilasta löytyy ”Tila tyhjä” kyltti. Kyltit ovat osa kampuksen turvallisuutta ja niillä on tarkoitus esimerkiksi tulipaloon liittyvässä poistumistilanteessa merkata jo tarkastetut ja tyhjäksi havaitut tilat, jotta samoja tiloja ei tarvitsisi tarkastaa useaan kertaan. Savon ammattiopiston Varkauden kampuksella on käytössään oven kahvaan ripustettavat kyltit. Uusien kylttien paikalleen vieminen tapahtui minun ohjeistuksella, mutta käytännön työn hoiti oma opiskelijaryhmäni. Työ ei ollut suuri eikä vaativa, mutta silti oli havaittavissa opiskelijoiden ryhtyvän toimeen innoissaan ja työhön sitoutuen. Pienellä käytännön tehtävällä oli suuri merkitys opiskelijoiden motivaatioon ja jaksamiseen. Saman suuntaisia havaintoja olen tehnyt jo aikaisemmin ja aion vastaisuudessakin antaa opiskelijoille pieniä tehtäviä teoriaopetuksen lomassa, jotta opiskelijoiden jaksaminen pysyisi paremmalla tasolla.

Päivän päätteeksi opetin opiskelijoille vielä tunnin teoriaa työturvallisuudesta. Erityisesti henkinen hyvinvointi sekä siihen liittyvät ongelmat ja kehityskohteet saivat opiskelijoissa aikaan vilkasta keskustelua. Puhuimme ahdistuksesta ja kuinka ahdistuksen tunnetta voi sanoin kuvailla. Aihe vaikutti olevan opiskelijoille jopa harmillisen tuttu, joka toimi itselleni taas muistutuksena siitä, kuinka haastavaa elämänvaihetta 15-17 vuotiaat nuoret elävät.

Päivän päätteeksi kävimme vielä keskustelua koulutuspäällikön ja toisen turvallisuusalan opettajan kanssa siitä, kuinka kevään opetus- ja kehitystyötunnit jakautuvat loppukevään aikana.

Torstai 20.02.2020

Tämä päivä rakentui Savon ammattiopiston Varkauden kampuksella järjestetyn Hurraa ura-tapahtuman ympärille. Tapahtumassa oli paikalla 33 yritystä ja oppilaitosta esittelemässä toimintaansa sekä tarjoamassa opiskelijoille työ- ja harjoittelupaikkoja. Ohjeistin omat opiskelijani juttelemaan aktiivisesti näytteilleasettajien kanssa ja tiedustelemaan mahdollisia työ- ja harjoittelupaikkoja. Itse käytin tapahtumapäivän yritysten edustajien kanssa keskusteluihin ja loin yhteistyöväyliä tulevaisuuden harjoittelupaikkoja sekä projektitöitä varten. Päivän aikana

eteen tuli paljon ihmettelyä siitä, mitä turvallisuusalan opiskelijat voisivat yrityksissä tehdä. Yleinen oletus oli sama kuin yleensä, turvallisuusalan opiskelijat valmistuvat vartijoiksi ja työharjoittelupaikan tulisi olla vartiointiliikkeessä. Monessa tapauksessa keskustelun jälkeen yritysten edustajat kuitenkin ymmärsivät, että turvallisuusalan opiskelijoilla voisi olla annettavaa myös heidän yrityksilleen. Sain päivän aikana luotua kontakteja mm. terveydenhoitoalan, kaupanalan sekä tapahtuman järjestämisen parissa työskenteleviin yrityksiin.

Messujen jälkeen pidimme kolmen opettajan kesken palaveria siitä, kuinka turvallisuusalan ammattitutkinnon verkko-opintoja lähdetään rakentamaan. Päädyimme rakentamaan jokaiseen tutkinnon osaan tehtäväpankin, josta kulloinenkin opettaja voi valita jokaiselle opiskelijalle ja ryhmälle juuri sopivat tehtävät oppimisen edistämiseksi. Turvallisuusalan ammattitutkinnon opiskelijat tulevat pääsääntöisesti olemaan työkokemusta omaavia, joten kurseja täytyy tulevaisuudessa suunnitella jokaisen opiskelijan yksilöllisten tarpeiden mukaan. Laki ammatillisesta koulutuksesta (531/2017) 38 §:n mukaan opiskelijaksi ammattitutkintoon voidaan ottaa henkilö, joka on suorittanut vähintään perusopetuksen oppimäärän tai aikaisemman vastaavan oppimäärän taikka joka täyttää muut koulutuksen järjestäjän asettamat kelpoisuusehdot. Käytännössä koulutuksen järjestäjän asettamat muut kelpoisuusehdot tulevat pitämään sisällään vaatimuksen riittävästä työkokemuksesta, sillä opiskelu tulee painottumaan verkko-opintoihin ja koulutus- tai oppisopimusperusteiseen työössäoppimiseen.

Tänään Varkauden kampuksen uusissa tiloissa pidettiin myös avoimet ovet, jolloin kaikilla oli mahdollisuus tulla tutustumaan uusiin tiloihin sekä koulutusaloihin. Avoimet ovet pidettiin illalla klo 17-19, jonka vuoksi oma työpäiväni venyi normaalia pidemmäksi. Avoimien ovien aikana kerroin turvallisuusalan opiskelusta sekä esittelin alan uutta työsalia vieraille.

Perjantai 21.02.2020

Tänä päivänä ei ollut ollenkaan opetusta, vaan keskityin opetuksen suunnitteluun ja hallinnollisiin töihin. Suunnittelin tulevia oppitunteja, jotka käsittelevät kiinteistö- ja toimitilaturvallisuutta. Lisäksi tarkastin opiskelijoiden tekemiä tehtäviä ja annoin niistä palautetta. Tutustuin myös lisää turvallisuusalan ammattitutkinnon sisältöön ja aloin suunnitella verkkokurssien sisältöä. Koulutuspäällikön kanssa käymäni keskustelun pohjalta asetettiin tavoitteeksi, että tämän kevään aikana valmistuu opetusmateriaali koko turvallisuusalan ammattitutkinnon kokonaisuuteen. Minulle ohjattiin lisää työaikaä tämän tavoitteen saavuttamiseksi ja myös muut opettajat osallistuvat suunnitteluun. Sovimme seuraavalle viikolle palaverin, jossa suunnitellaan, kuinka ammattitutkinnon rakenne tullaan muodostamaan. Keskusteltavana tulee olemaan erityisesti, kuinka turvallisuusalan ammattitutkinnon (Opetushallitus 2020b) ja turvallisuusalan perustutkinnon (Opetushallitus 2020d) opetuksia ja materiaaleja voidaan yhdistää, sillä molempien tutkintojen perusteista löytyy paljon yhtäläisyyksiä.

Viikkoanalyysi

Tällä viikolla pääsin mielestäni hyvin eteenpäin tavoitteissani. Pedagogisen teoriapohjan opiskelu jäi tällä viikolla suunniteltua vähemmälle, mutta muutoin sain lisättyä omaa ammattitaitoani opettajana. Tutustuin turvallisuusalan ammattitutkinnon ja turvallisuusalan perustutkinnon perusteisiin sekä lakiin ammatillisesta opetuksesta. Nämä toimivat pohjana omalle kehitystyölleni ja luonnollisesti myös työlleni turvallisuusalan opettajana. Pedagogisen näkökulman huomioiminen tapahtui tällä viikolla lähinnä omien havaintojen sekä kollegoiden kanssa käytyjen keskustelujen kautta.

Tällä viikolla esille nousi myös opiskelijoiden elämänvaiheeseen liittyvät haasteet. Ammattioppilaitoksessa opiskelevat nuoret ovat pääsääntöisesti 15-19 vuotiaita, jolloin he elävät muutoinkin suurten elämänmuutosten aikaa. Opiskelijoiden elämässä tapahtuu tuona aikoja suuria muutoksia niin opiskelun, kasvun kuin sosiaalistenkin suhteiden osalta. Myös erilaiset päihdekokeilut tulevat usein nuorten elämään viimeistään tässä vaiheessa.

Opiskelijoiden hyvinvointiin panostaminen onkin mielestäni erittäin tärkeää. Valtaosa nuorten aikuisten terveyshaitoista aiheutuu mielenterveys- ja päihdehäiriöistä. Nämä ongelmat ovat myös merkittäviä syrjäytymisen ja pitkäaikaisen työkyvyttömyyden riskitekijöitä. Nuorista aikuisista noin 15 % kärsii mielenterveys- ja päihdehäiriöistä ja noin 40 prosentilla on ilmennyt jonkinlaisia psykiatrisia häiriöitä elämänsä aikana. Kolme neljästä elämänmittaisesta mielenterveyden häiriöstä puhkeaa ennen 25 vuoden ikää. Vuonna 2013 työkyvyttömyyseläkkeelle tai kuntoutustuelle siirtymisen syynä 16-24-vuotiailla oli 80 prosentissa tapauksista mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöt, kun tätä vanhemmilla henkilöillä vastaava prosentti oli 40. (Haravuori, Muinonen, Kanste & Marttunen 2016, 13-14.)

Myös päihteiden käyttö ja päihdekokeilut ovat nuorten keskuudessa varsin yleisiä. Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen kouluterveyskyselyn (2019) mukaan vuonna 2019 peräti 26,9 prosenttia ammattioppilaitoksessa opiskelevista nuorista juovat itsensä alkoholilla tosi humalaan vähintään kerran kuukaudessa. Vähintään viikoittain alkoholia kertoi käyttävänsä 12,8 prosenttia vastanneista. Ehyt ry:n (2019) mukaan alkoholinkäyttö vaikuttaa nuoriin huomattavasti voimakkaammin, kuin aikuiseen alkoholin käyttäjään. Alkoholi voi aiheuttaa nuoren kehityviin aivoihin peruuttamattomia vaurioita ja alkoholi aiheuttaa nuorelle aikuista helpommin fyysistä, sosiaalista tai psyykkistä riippuvuutta. Alkoholin käyttö on myös yhteydessä uniongelmiin sekä masentuneisuuteen.

Oppilaitoksilla onkin mielestäni erittäin suuri vastuu nuorten terveyden edistämässä sekä kasvun tukemisessa. Erityistä tukea pitäisi mielestäni osoittaa nuorten mielenterveyden tukemiseen. Oppilaitoksissa tulisi panostaa opettajien pedagogisiin taitoihin sekä tietoisuuteen mielenterveyden häiriöistä ja mielenterveyden häiriöistä kärsivän henkilön auttamisesta. Mie-

lestäni eräs keino tämän tilanteen parantamiseen olisi esimerkiksi Suomen mielenterveysseuran pitämien Mielenterveyden ensiapu -koulutusten (Suomen mielenterveysseura 2017) järjestäminen oppilaitosten henkilökunnalle. Näiden koulutusten on tarkoitus tarjota tutkittua tietoa mielenterveydestä, sen tukemisesta sekä antaa keinoja tukea vaikeassa elämäntilanteessa olevaa henkilöä. Olen itse suorittanut Mielenterveyden ensiapu 2-kurssin sekä myöhemmin saman kurssin ohjaajapätevyyden. Kyseinen kurssi keskittyy mielenterveyden häiriöihin, niistä kärsivän henkilön kohtaamiseen sekä heidän auttamiseensa ja ohjaamiseen ammattiavun piiriin. Mielestäni kyseinen kurssi on erinomainen lisä opettajan työhön ja koen saaneeni kursilta paljon työkaluja arkisessa opetustyössä vastaan tulevien haasteiden ratkaisemiseen, vaikka kyseessä ei olisikaan varsinaisesti mielenterveyden häiriöstä kärsivän henkilön kohtaaminen.

3.3 Seurantaviikko 3

Tämän viikon tavoitteena toistuu pedagogiikan teoreettiseen pohjaan tutustuminen. Turvallisuusalan ammattitutkinnon opetusmateriaalin käytännön valmistelu alkaa tällä viikolla pidettävästä alan sisäisestä palaverista, jossa tutkinnon toteutussuunnitelmaa aletaan laatia tarkemmin.

Maanantai 24.02.2020

Tämän viikon opetusaiheena on kiinteistö- ja toimitilaturvallisuus. Tämä päivä oli kokonaisuudessaan varattu teoriaopetukselle. Opiskeltava asia on suurehko ja opiskelijoille uusi, joten päivän aikana oli havaittavissa opiskelijoiden keskuudessa väsymystä ja levottomuutta. Rytmittin iltapäivää ruokkimalla ryhmän sisäistä keskustelua aiheesta sekä esittelemällä rikosilmoitinlaitteistoa käytännössä. Tunnit pidettiin turvallisuusalan työsalissa, jonka seinille on asennettu erilaisia kameravalvonta- ja rikosilmoitinlaitteistoja. Nämä laitteistot toimivat opiskelijoiden harjoituslaitteina turvajärjestelmien asennukseen ja käyttöön liittyvissä tutkinnon osissa. Ensimmäisen vuoden opiskelijoille turvatekniikkaan tutustuminen on vielä kovin pintapuolista ja myös tänään laitteistoihin tutustuttiin lähinnä toimintaperiaatteiden tasolla. Tämä tarjosi kuitenkin hyvän keinon tuoda vaihtelua opiskelijoiden työpäivään sekä lisätä heidän mielenkiintoaan opetettavaa aihetta kohtaan.

Iltapäivän puolella jouduin muuttamaan päivän suunnitelmaa, sillä opiskelijoiden keskittymiskyky alkoi olla lopussa ja ryhmässä alkoi esiintyä enemmän levottomuutta. Muutin loppupäivän ohjelmaa ottamalla opetettavaksi aiheeksi vuorovaikutustaidot, jotka myös kuuluvat ensimmäisen opintovuoden opiskeltaviin asioihin. Teetin opiskelijoilla käytännön harjoitteita henkilön kohtaamiseen, vuorovaikutukseen, esittäytymiseen ja toisen henkilön kertomien tietojen muistamiseen liittyen. Eräessä harjoituksessa opiskelijat kiersivät luokkaa kävellen vapaassa muodostelmassa ja aina kohdatessaan uuden henkilön heidän täytyi katsoa henkilöä

silmiin, kätellä ja kertoa oma nimensä. Tämän jälkeen opiskelijoiden täytyi ”ottaa” kätelemänsä henkilön nimi itselleen ja esitellä seuraavalle kohtaamalleen henkilölle itsensä tällä nimellä. Tätä jatkettiin niin kauan, kunnes jokainen oli saanut oman nimensä takaisin. Tällä harjoituksella oli tarkoitus harjaannuttaa opiskelijoita ihmisen kohtaamiseen, kättelyyn, silmiin katsomiseen ja ennen kaikkea toisen ihmisen kuuntelemiseen. Uusia henkilöitä kohdattaessa esimerkiksi työhaastattelussa, työpaikalla tai harrastuksissa on minun mielestäni tärkeää osata kuunnella toista osapuolta esittäytymistilanteessa siten, että pystyy muistamaan edes toisen henkilön etunimen. Esimerkiksi työhaastattelussa on mielestäni kiusallista, mikäli hetki esittäytymistilanteen jälkeen käy ilmi, että toinen osapuoli ei muista enää toisen nimeä.

Edellä kuvatun kaltaisia harjoitteita käytetään esimerkiksi teatterissa näyttelijöiden alkulämmittelyinä ja keskittymiskyvyn harjoitteena. Valtaosa opiskelijoista otti harjoituksen alkuhämmästyksen jälkeen varsin hyvin vastaan ja he ymmärsivät harjoituksen tarkoituksen. Tällä pienellä harjoitteella sain teoriapainotteiseen päivään lisättyä helposti hieman liikettä ja sain samalla heräteltyä opiskelijoita ajattelemaan hieman toisella tavalla.

Tiistai 25.02.2020

Tälle päivälle oli varattu opetuskäyttöön tietokoneluokka, ja päivän aikana opiskelijat tekivät tietokoneilla kiinteistö- ja toimitilaturvallisuuden liittyvää tehtävää sekä jatkoivat omien näyttötehtäviensä tekemistä. Avasin näyttötehtävään myös uuden osion, jonka olin aiemmin suunnitellut ja laatinut Moodle ympäristöön.

Aamupäivän aikana kävin jokaisen opiskelijan kanssa myös opintoihin liittyvän henkilökohtaisen keskustelun, jonka tarkoituksena oli kartoittaa opiskelijoiden motivaatiota, mahdollisia ongelmia sekä antaa ohjausta, mikäli sellaiselle oli tarvetta. Joidenkin opiskelijoiden kohdalla jouduimme keskustelemaan pidempään esimerkiksi oppitunnilla tapahtuvaan käyttäytymiseen, kielenkäyttöön ja käytöstapoihin liittyen. Olen huomannut, että näillä keskusteluilla on suuri merkitys opiskelijan opintojen ohjaamisessa, sillä usein opiskelija pystyy kahdenkeskisessä keskustelussa kertomaan mahdollisista ongelmistaan paremmin kuin ryhmän keskuudessa. Myös palautteen antaminen opettajalta opiskelijalle on kahdenkeskisessä keskustelussa huomattavasti helpompaa, sillä näin toimimalla opiskelija ei joudu nolatuksi muun ryhmän edessä. Opiskelijan nolaaminen muiden edessä voi mielestäni aiheuttaa nuorena voimakkaan vastareaktion, joka pahimmillaan johtaa ongelmien pahenemiseen.

Iltapäivällä pidimme turvallisuusalan opettajien palaverin, jossa suunnittelimme seuraavaa lukuvuotta, tutkinnon osien järjestystä, keinoja lisätä opiskelijamääriä ja tähän liittyen turvallisuusalan ammattitutkinnon toteuttamista. Kerroin muille opettajille havaitsemani yhtäläisyydet turvallisuusalan ammattitutkinnon ja turvallisuusalan perustutkinnon perusteissa ja kerroin mielipiteeni näiden tutkintojen opetusmateriaalin osittaisesta yhdistämisestä. Opetusmateriaalit eivät voi olla täysin yhteneviä, johtuen tutkinnon perusteissa olevista eroista,

mutta osittain samoja elementtejä voidaan käyttää molemmissa tutkinnoissa. Opetusmateriaaleja yhdistämällä voidaan välttyä turhalta päällekkäiseltä työltä. Sovimme, että jatkan opetustyön ohella tutkinnon osien suunnittelua ja materiaalien yhdistämistä.

Keskiviikko 26.02.2020

Päivä alkoi kiinteistö- ja toimitilaturvallisuuden perusteiden opettamisella. Opetin aamupäivän ajan teoriaa aiheesta, jonka jälkeen annoin opiskelijoille pienryhmissä tehtävän harjoituksen aiheeseen liittyen. Annoin jokaiselle pienryhmälle oman koulurakennuksen tutkittavaksi ja tehtävänä oli tutustua kyseisen rakennuksen kiinteistö- ja toimitilaturvallisuuteen annettujen apukysymysten avulla. Jokainen ryhmä sai käytettäväkseen kannettavan tietokoneen ja ryhmän tehtävänä oli laatia havainnoistaan PowerPoint-esitys. Päivän lopuksi ryhmät esittivät oman esityksensä muulle ryhmälle ja aiheesta keskusteltiin yhteisesti. Käytännön kokemus on osoittanut, että esiintymistaito sekä vuorovaikutustaidot ovat turvallisuusalan työntekijälle ensiarvoisen tärkeitä työkaluja, joten olen omassa opetuksessani käyttänyt paljon apukeinona opiskelijoiden toisilleen pitämiä esitelmiä. Opiskelijoiden kehittyminen esitelmän pitäjänä on ollut havaittavissa jo nyt, vajaan vuoden opiskelun jälkeen. Turvallisuusalan työtehtävissä vakuuttavasta esiintymisestä on hyötyä niin vartijan työssä haastavia asiakkaita kohdatessa, kuin asiantuntijatehtävissäkin esimerkiksi erilaisia turvallisuuteen liittyviä hankintoja tai toimenpiteitä perusteltaessa. Esitelmiin valmistautuminen myös ohjaa opiskelijat hankkimaan esitettävästä aiheesta mahdollisimman paljon tietoa, jotta esitelmä sujuisi ongelmitta.

Torstai 27.02.2020

Tämä päivä oli kokonaan varattu suunnittelulle ja hallinnollisille tehtäville. Päivä alkoi aiemmin viikolla opiskelijoiden tekemien ja palauttamien tehtävien tarkastamisella. Tehtävien aktiivinen tarkastaminen on hyvä keino pysyä selvillä opiskelijoiden osaamisen tasosta. Tehtäviä tarkastamalla pystyy myös usein löytämään aiheita, jotka ovat koko ryhmälle vaikeita. Tällöin usein on kyse opettajasta lähtöisin olevasta virheestä, joka voi johtua esimerkiksi epäselvästä opetuksesta, liian nopeasta etenemistahdista tai opettajan vääräksi osoittautuneesta oletuksesta opiskelijoiden tiedoista. Myös epäselvä tehtävänanto näkyy helposti tehtävien laadussa. Omalta osaltani olen huomannut, että usein epäselvyydet liittyvät peruskäsitteisiin, jotka opettajan mielestä ovat täysin selviä, mutta 15-16 vuotiaalle opiskelijalle kyseinen käsite voi tulla vastaan ensimmäistä kertaa. Keskustelua herättäneitä käsitteitä ovat esimerkiksi toimiala, vuoro työ ja työehtosopimus. Opiskelijat eivät välttämättä aina uskalla kysyä, jos keskustelussa tulee ilmi tuntematon termi, sillä opiskelija voi ajatella, että kaikki muut varmasti tietävät mistä on kyse ja kysyminen olisi noloa. Näiden tilanteiden välttäminen vaatii opettajalta tarkkaavaisuutta.

Perjantai 28.02.2020

Tänä päivänä olin yhteydessä opiskelijoihin puhelimitse työharjoitteluun liittyen ja annoin samalla ohjausta näyttötehtäviä varten. Olin myös yhteydessä toisen oppilaitoksen turvallisuusalan opettajaan. Keskustelimme pitkään opetusmenetelmistä, työharjoittelun ja käytännönharjoitusten järjestämisestä sekä turvallisuusalan ammattitutkinnon suunnittelusta. Tässä yhteydessä ilmeni, että myös muissa oppilaitoksissa on päätetty jättää osa turvallisuusalan ammattitutkinnon tutkinnon osista pois oppilaitoksen tarjonnasta käytännön syistä. Esimerkiksi ”Sammutus- ja pelastustoiminta” tutkinnon osa pitää sisällään savusukellusta ja pelastusyksikössä sammutustehtävissä toimimista (Opetushallitus 2020d). Tämän tutkinnon osan kouluttaminen vaatisi siis oppilaitoksilta merkittäviä hankintoja ja opettajien lisäkoulutusta, jotta koulutus täyttäisi Opetushallituksen vaatimukset. Käytännössä tämän tutkinnon osan kouluttaminen vaatisi yhteistyötä esimerkiksi pelastuslaitoksen tai tehdaspalokunnan kanssa. Käytännössä tämä tutkinnon osa on tutkinnon kannalta valinnainen, joten tutkinnon osan jättäminen pois ei vaikuta opiskelijoiden tutkinnon muodostumiseen.

Iltapäivän aikana hankin lisää kirjallisuutta pedagogiikkaan ja verkkokursseihin liittyen. Tätä materiaalia tulen hyödyntämään opinnäytetyön tulevina viikkoina.

Viikkoanalyysi

Viikon aikana pääsin mielestäni hyvin eteenpäin turvallisuusalan ammattitutkinnon suunnittelussa. Hankin paljon lisätietoa koulutuksen suunnittelusta kirjoitetun teorian tiedon sekä kollegoiden kanssa käytyjen keskusteluiden muodossa. Erityisesti muiden opettajien kanssa käydyt keskustelut antoivat paljon ajatuksia siitä, kuinka koulutusta tulisi suunnitella. Myös teoriaan tutustuminen antaa paljon pohjaa suunnitteluun.

Viikon aikana esiin nousi myös opiskelijoiden motivaation ja jaksamisen tukeminen. Opiskelijoiden kanssa käytyjen keskustelujen pohjalta kävi edelleen selvemmäksi se, että opiskelijoita täytyy tukea haastavassa elämänvaiheessa ja heidän motivaatioonsa tulee pyrkiä vaikuttamaan positiivisesti. Opettajan pedagogisen osaamisen keskiössä on mielestäni erilaisten opiskelijatyyppeiden tunnistaminen ja opettamisen sekä ohjaamiskeinojen sovittaminen näihin tyyppeihin. Kaikki opiskelijat eivät opi asioita samoilla metodeilla ja kaikkia opiskelijoita ei voi motivoida samoilla keinoilla. Tämä on omassa osaamisessani se osa-alue, joka vaatii edelleen lisää harjoitusta ja tiedonhankintaa.

Kallio (2016, 13-15) nostaa esille psykologisen pääoman merkityksen opiskelijan motivaatioon. Psykologisella pääomalla tarkoitetaan asennetta, joka näkyy ulospäin henkilön oma-aloitteisuutena, vastuuntuntona, yritteliäisyytenä sekä toimeliaisuutena. Psykologinen pääoman kannalta keskeisiä ulottuvuuksia ovat henkilön sinnikkyys, itseluottamus, tulevaisuudenusko ja optimismi. Kallion (2016, 25) mukaan psykologisen pääoman käsitteen kehittäjä Fred Luthans

on valikoinut ulottuvuudet seuraavien kriteerien avulla: positiivisuus, mitattavuus, tutkimustausta, todennettavissa oleva korrelaatio työssä menestymiseen sekä se, että kyseiseen henkilön ominaisuuteen täytyy pystyä vaikuttamaan. Mielestäni tämä on erittäin tärkeä pohja mietittäessä opiskelijoiden motivoimista ja tukemista opettajan näkökulmasta. Psykologisen pääoman neljä pääulottuvuutta ovat mielestäni juuri niitä osa-alueita, joihin opettajan tulee kohdentaa opiskelijoilleen antamaansa tukea.

Kallion (2016, 44-45) mukaan psykologinen pääoma ja motivaatio ovat käsitteinä lähellä toisiinsa. Jotta psykologisen pääoman ja motivaatio saataisiin mahdollisimman tehokkaasti hyödynnettyä, on luotava niille suotuisat olosuhteet. Motivaatiota lisäävät esimerkiksi ymmärrys kokonaistilanteesta, omien vahvuuksien hyödyntäminen, vapaaehtoisuuden ja valinnan mahdollisuuksien korostaminen, itselle sopivan toimintatavan käyttäminen, ulkoisen kontrollin välttäminen, pakottamisen minimoiminen sekä yhteenkuuluvuuden tunne. Kallio lisäksi erottelee omaksi osakseen sisäisen motivaation, jonka perusta rakentuu vapauden kokemuksen, osaamisen kokemuksen ja yhteenkuuluvuuden kokemuksen varaan. Kallion mukaan näillä sisäisen motivaation perustekijöillä on suora yhteys henkilön hyvinvointiin, oppimiseen sekä kognitiiviseen toimintaan.

Mielestäni näihin Kallion kuvaamiin motivaation tekijöihin on opetuksen suunnittelussa ja opetustilanteessa suhteellisen helppo vaikuttaa. Esimerkiksi opiskelijan valinnanvapauden lisääminen on usein toimiva ja helposti toteutettava keino opiskelijan motivoimiseksi. Tämä minun tulee huomioida myös verkko-opetusmateriaalin laatimisessa. Tehtävänannoissa olisi hyvä antaa opiskelijalle tilaa itse vaikuttaa tehtävän toteutustapaan ja mahdollisuuksien mukaan myös tehtävän aiheeseen. Jokaisella opiskelijalla on erilainen kokemustausta, aiempi osaaminen sekä opiskelijoiden kiinnostuksen kohteet vaihtelevat. Tästä syystä tehtävien valinnanvapaus voi olla merkittävä opiskelijaa motivoiva tekijä ja sen lisäksi opiskelija voi kohdentaa opintojaan paremmin juuri haluamaansa aiheeseen. Valinnanvapaus näkyy turvallisuusalan ammattitutkinnon rakenteessa jo valmiiksi, sillä tutkinnon 150 osaamispisteestä valinnaisia tutkinnon osia on 100 osaamispistettä. Opiskelija saa valita tarjolla olevista 25 tai 50 osaamispisteen tutkinnon osista ne, jotka hän haluaa suorittaa. (Opetushallitus 2020b.) Opiskelijan mahdollisuuksia vaikuttaa omaan oppimiseen voitaisiin kuitenkin lisätä myös tutkinnon osien sisällä lisäämällä tehtäväkohtaista valinnanvapautta.

3.4 Seurantaviikko 4

Tämän viikon tavoitteena on saattaa oman ryhmän opiskelijoiden ammatillisten aineiden opinnot siihen pisteeseen, että opiskelijat voivat ensi viikolla siirtyä yhteisten aineiden opintoihin hyvistä lähtökohdista. Savon ammattiopistossa on käytössä kolmen viikon opintojaksot ja oman ryhmäni opiskelijat opiskelevat ensi viikosta alkaen kolme viikkoa yhteisiä aineita.

Maanantai 09.03.2020

Päivä alkoi opetusryhmän kanssa edellisviikolla olleen hiihtoloman kuulumisten vaihtamisella. Tällä kertaa kuulumisten kysymisessä oli tärkeämpikin merkitys, sillä maailmanlaajuisesti leviävä koronavirus COVID-19 epidemia on alkanut aiheuttaa toimia myös Suomessa. Erityisesti riskialueille matkustamiseen tulee kiinnittää huomiota ja tällaiselta alueelta palaavien henkilöiden tulee olla erityisen tarkkana oman terveydentilansa ja perushygieniansa suhteen. Savon ammattiopisto on julkaissut oman toimintaohjeensa asiasta, jonka sisältöä käsitteimme opiskelijoiden kanssa ja samalla tiedustelin opiskelijoilta, onko kukaan matkustanut edellisviikon loman aikana alueelle, jolla on havaittu runsaasti koronavirustartuntoja. Koronavirus aiheuttaa hengitystieoireita ja infektio voi pahimmillaan johtaa jopa kuolemaan varsinkin perussairailta ja iäkkäillä potilailla (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2020a). Kukaan opiskelijoista ei ollut matkustanut riksialueille loman aikana. Kertasimme vielä toimintaohjeet sairastumisen varalle sekä kävimme läpi käsienpesuun ja yskimiseen liittyvät ohjeistukset.

Tämän jälkeen pääsimme aloittamaan viikon varsinaisen opetusaiheen, joka on pelastustoiminnan osa-alue yritysturvallisuuden kokonaisuudessa. Opetin koko päivän opiskelijoille teoriaa aiheesta, mutta käytin opetuksen elävöittämiseksi runsaasti videoita, jotka olivatkin opiskelijoiden mielestä varsin mielenkiintoisia. Varsinkin oikeista tulipalotilanteista kuvatut videot tuntuivat olevan opiskelijoiden mielestä opettavaisia.

Tiistai 10.03.2020

Tämän päivän opetukseen oli varattu tietokonealuokka ja opetusaihe on edelleen pelastustoiminta. Avasin opiskelijoille kaksi tehtävää pelastustoimintaan liittyen, sekä yhden lisätehtävän näyttöön liittyen. Toisessa tehtävässä opiskelijoiden piti etsiä internetistä kaksi toisistaan poikkeavaa palotarkastuslomaketta ja pohtia näiden lomakkeiden eroja. Tämän jälkeen opiskelijat suorittivat lomakkeiden avulla palotarkastuksen koulurakennusten eri osiin. Tehtävä suoritettiin parityönä ja jokainen pari sai tarkastettavakseen eri osan koulurakennusta. Opiskelijat suorittivat tehtävää ahkerasti ja tehtävä vaikutti olevan heidän mieleensä. Käytännön tehtävä oli hyvä lisä muutoin tietokoneen ääressä vietettävään päivään. Päivän aikana kävin myös keskusteluja yksittäisten opiskelijoiden kanssa heidän opintoihinsa liittyen.

Keskiviikko 11.03.2020

Tämäkin päivä oli varattu pelastustoiminnan opettamiselle. Opetin ryhmälle aiheen teoriaan ja tutustuimme samalla myös pelastustoiminnan lakiperustaan ja aiheeseen liittyviin keskeisiin säännöksiin. Olen huomannut, että lakiteksti on opiskelijoiden mielestä todella vaikeaselkoista ja he eivät mielellään lue sitä. Olen kuitenkin pyrkinyt tuomaan lakitekstiä mukaan opetukseen, sillä opiskelijoiden osaamisen ja elinikäisen oppimisen kannalta on tärkeää, että he oppivat lukemaan myös lakitekstiä. Lakitekstin lukemisen lisäksi on tärkeää osata etsiä

ajantasaiset lait ja ymmärtää lakien rakenne, jotta etsitty pykälä löytyisi nopeammin. Kun opetuksessa tulee eteen tilanne, että minun on viitattava lakipykälään, niin pyydän usein opiskelijoita kertomaan minulle, kuinka löydän kyseisen pykälän ja tämän jälkeen seuraan heidän ohjeitaan. Olen havainnut, että opiskelijat ovat sisäistäneet tämän hakuprosessin talven aikana varsin hyvin.

Päivän päätteeksi jaoin opiskelijat kolmeen ryhmään ja annoin jokaiselle ryhmälle oman tehtävän. Jokainen ryhmä valmisteli seinälle asetettavan yhden tai kahden A4 paperiarkin kokoisena toimintaohjeen onnettomuustilanteen varalle. Jokainen ryhmä sai oman aiheensa. Lopuksi ryhmät esittelivät oman työnsä muulle ryhmälle ja aiheista käytiin keskustelua. Kyseessä oli ensimmäinen tämän kaltainen harjoitus, mutta opiskelijat suoriutuivat siitä erittäin hyvin. Opiskelijat selkeästi osasivat hyödyntää internetistä löytyviä valmiita malleja, mutta jokainen ryhmä oli kuitenkin laatinut oman ohjeensa itse, ilman suoraa kopiointia.

Torstai 12.03.2020

Tälle päivälle ei ollut ollenkaan lähiopetusta, vaan päivä kului tehtävien tarkastamisen ja suunnittelun, sekä tulevien opetuspäivien suunnittelun merkeissä. Päivä piti sisällään myös hallinnollisia töitä, kuten tuntikirjanpidon päivittämistä ja omien työtuntien merkitsemistä.

Perjantai 13.03.2020

Tällekin päivälle ei ollut varattu ollenkaan opetustunteja. Jatkoin opetuksen suunnittelua ja uusien tehtävien laatimista. Koronaviruksen aiheuttamat mahdolliset muutoksen yhteiskunnan toimintaan aiheuttavat yhä enemmän huolta ja tämä alkaa näkyä myös oppilaitoksen johdon viestinnässä. Tämän päivän aikana on tullut päivityksiä erinäisiin oppilaitoksen sisäisiin ohjeisiin koronavirukseen liittyen ja nämä asiat tulee ottaa huomioon tulevissa opetuksissa.

Viikkoanalyysi

Tällä viikolla pystyin pääsemään tavoitteeseeni ja sain opetuksen lomassa keskusteltua tarvittavin osin kahden kesken opiskelijoiden kanssa heidän opintojensa tilasta. Oman ryhmäni osalta opinnot etenevät todella hyvin aikataulun mukaan ja suuremmalle ohjaamiselle ei ole tarvetta.

Koronavirustilanne aiheuttaa epävarmuutta oman työn suhteen. Maailman terveysjärjestö WHO julistuksen mukaan koronavirus luokiteltiin pandemiaksi 11.03.2020 alkaen (Terveystieteiden tutkimuskeskus 2020a). Tämän muutoksen sekä Suomessa tapahtuvan viruksen leviämisen myötä kasvaa koko ajan riski sille, että yhteyskunta joutuisi tekemään päätöksiä joidenkin toimintojen keskeyttämisestä. Ammatillinen opetus saattaa hyvinkin olla yksi mahdollisesti keskeytettävistä toiminnoista ja tämä huoli alkoi viikon mittaan tulla esille työyhteisössä.

3.5 Seurantaviikko 5

Tällä viikolla oman ryhmän opiskelijoilla alkaa yhteisten opintojen jakso, joten tämän viikon tavoitteena on laatia valmista opetusmateriaalia turvallisuusalan ammattitutkintoon. Myös muutamien tulevien koulutusten suunnitteluun on nyt aikaa.

Maanantai 16.03.2020

Opetusmateriaalin suunnitteluun varattu päivä sai muutoksen heti aamulla, kun koronavirustilanteen etenemisen vaikutukset alkoivat toden teolla näkymään. Kuntayhtymän johtaja ohjeisti koko henkilökunnan valmistautumaan mahdolliseen etäopetukseen siirtymiseen. Samassa tuli tieto, että oppilaitoksessamme ei järjestetä lähiopetusta tiistaina 17.03.2020, vaan tuo päivä käytetään henkilökunnan kesken mahdolliseen etäopetukseen siirtymisen valmisteluun. Tästä muutoksesta tuli tiedottaa myös opiskelijoille. Kirjoitin opiskelijoille Wilma viestin aiheesta ja asian tärkeyden takia pyysin jokaista opiskelijaa vastaamaan minulle viestillä, että he ovat lukeneet ja ymmärtäneet tilanteen.

Koronavirustilanne alkoi tänään näkymään myös opiskelijoiden työharjoittelupaikoilla, sillä tänään tuli ensimmäinen ilmoitus työnantajalta, että he joutuvat keskeyttämään opiskelijan harjoittelun pienentääkseen riskiä koronaviruksen leviämisestä työpaikalle. Kyseessä on yhteiskunnan kannalta tärkeä työnantaja, joten päätös oli ymmärrettävä ja hyväksyttävä. Kyseisen opiskelijan opintojen eteneminen vaatii tämän jälkeen lisää suunnittelua.

Tiistai 17.03.2020

Valtioneuvosto antoi eilen maanantaina suosituksensa koronaviruspandemian hillitsemiseksi. Näiden suositusten mukaan valtaosa maamme oppilaitoksista, mukaan luettuna ammatillista opetusta tarjoavat oppilaitokset suljetaan 18.03.2020 alkaen ja näissä oppilaitoksissa siirrytään etäopetukseen. Samalla tiedotettiin myös, että valtioneuvosto aikoo antaa asetuksen valmiuslain käyttöönotosta, jonka avulla tämän kaltaisia rajoituksia voidaan tehdä. Rajoitukset tulevat olemaan voimassa ainakin 13.04.2020 saakka. (Valtioneuvosto 2020.)

Tämä tieto sai aikaan varsin hämmentyneen ilmapiirin työyhteisössä. Jo ennalta suunnitellun mukaisesti laadimme päivän aikana jokainen oman ryhmämme ja opetusaiheemme mukaisen suunnitelman siitä, kuinka opetus voidaan huomista alkaen muuttaa etäopetukseksi. Kävimme päivän aikana keskustelua muiden opettajien, koulutuspäällikön, opinto-ohjaajien sekä opiskelijoiden kanssa, jotta saimme kaikki yhteisen mielipiteen siitä, kuinka tilanne tulisi hoitaa. Omalta osaltani etäopetuksen järjestäminen on melko helppoa, sillä Moodle oppimisympäristönä on minulle ja opiskelijoille tuttu ja opetettavat asiat ovat pitkälti teoriapainotteisia. Tässä asiassa on oppilaitoksen sisällä suuria oppiaine- ja opettajakohtaisia eroja. Osa opetettavista aineista on lähes täysin käytännön työskentelyyn painottuvia, jolloin verkko-

opetusympäristöjen käyttäminen on jäänyt näissä aineissa vähemmälle. Nämä opetettavat aiheet myös painottuvat usein samoille opettajille. Tämä aiheuttaa käytännössä suuria eroja opettajien valmiuksiin siirtyä etäopetukseen. Tämä asia on mielestäni huomioitu hyvin oppilaitoksessamme ja tukea etäopetukseen siirtymiseen on tarjolla riittävästi.

Päivän aikana selvitin oman ryhmäni opiskelijoiden osalta, onko heillä kotonaan toimivat laitteet, joilla he voivat etäopiskelua suorittaa. Oppilaitoksella on rajallinen määrä kannettavia tietokoneita, joita on mahdollista lainata opiskelijoille. Tätä selvittäessäni tein havainnon kysymyksen asettelun merkityksestä Wilma viestiä kirjoitettaessa. Edellisenä päivänä kirjoitin opiskelijoille pitkän viestin, johon sijoitin kysymykseni heti viestin alkuun. Tuolloin opiskelijoiden vastausprosentti oli 90. Tänään kirjoitin opiskelijoille jälleen pitkän viestin, johon sijoitin kysymyksen viestin loppuun. Tällä kertaa vastausprosentti oli vain 10. Tällä pienellä otannalla voitaneen päätellä viestin asettelun merkityksen olevan varsin suuri.

Päivän päätteeksi olimme kollegoiden kanssa saaneet valmiiksi koko Varkauden toimipisteen turvallisuusalan yhteisen toimintasuunnitelman tulevien viikkojen etäopetuksen toteuttamisesta.

Keskiviikko 18.03.2020

Tämän päivän keskeisin tehtävä oli tutustua oppilaitoksemme käytössä oleviin etäopetusmenetelmiin. Moodle on oppimisympäristönä jo tuttu, mutta käytössämme oleva Microsoftin Teams-sovellus on itselleni oppimisympäristönä uusi. Harjoittelin päivän aikana tämän, ja muiden käytössä olevien sovellusten käyttöä. Oppilaitoksessamme on hiljattain otettu käyttöön myös Planet eStream (2020) palvelu, joka mahdollistaa opetusvideoiden editoimisen sekä jakamisen opiskelijoille eri muodoissa. Näiden palveluiden käyttö tulee tulevien viikkojen aikana olemaan oman opetustyöni keskiössä, joten niiden käytön opettelu on aloitettava välittömästi. Oma ryhmäni siirtyy takaisin ammattiaineisiin minun opetettavakseni vasta 13.04.2020 alkaen, joten minulla on moneen muuhun opettajaan nähden paljon aikaa opiskella uusien sovellusten käyttöä. Valtioneuvoston suositukset ovat toistaiseksi voimassa ainakin 13.04.2020 saakka, mutta yleinen mielipide on, että opetus tuskin palaa lähiopetukseksi vielä tuona päivänä.

Torstai 19.03.2020

Tämäkin päivä kului yksittäisten, muuttuneen tilanteen aiheuttamien ongelmien ratkomiseen. Olin yhteydessä opettajiin ja opiskelijoihin heidän tuleviin opintoihinsa ja työharjoitteluihin liittyen. Aloin myös muokata oman opetusryhmäni Moodle ympäristöä etäopetukseen paremmin sopivaksi. Kävin myös läpi opiskelijoiden lukujärjestyksiä ja tein niihin tarvittavia muutoksia. Osa opiskelijoista suorittaa yhteisiä aineita omaan tahtiin ja osalla opiskelijoilla osaaamista on tunnustettu aiempien opintojen pohjalta, mikä tarkoittaa, että opiskelijoilla saattaa

jäää tyhjiä aukkoja lukujärjestyksiin yhteisten aineiden jaksoille. Olin sopinut opiskelijoiden kanssa näiden tyhjien kohtien täyttämistä jo aiemmin, mutta en ollut vienyt kaikkia muutoksia vielä lukujärjestyksiin.

Perjantai 20.03.2020

Tämä päivä oli varattu lähes kokonaan Teams-ympäristössä tapahtuviin palavereihin ja koulutuksiin. Aamulla pidimme palaverin henkilöstön kesken siitä, kuinka ensimmäinen viikko muuttuneessa tilanteessa on sujunut. Tässä yhteydessä esiin nousi hyviä kehitysideoita ja palaveri antoi ainakin itselleni varmuuden tunnetta siitä, että opetus pystytään hoitamaan myös etäopetuksena.

Ilmapäivällä meillä oli koulutus Teams-sovelluksesta sekä muistakin Microsoftin tarjoamista sovelluksista, joita voidaan käyttää hyödyksi etäopetuksia toteutettaessa. Koulutus oli erittäin hyvä ja antoi varmasti monelle opettajalle varmuutta siitä, kuinka koulutuksia voidaan järjestää. Koulutuksessa tuli itselleni paljon uutta tietoa ja ideoita siitä, kuinka etäopetusta voi elävöittää videoiden, kyselylomakkeiden ja ryhmäkeskustelujen avulla.

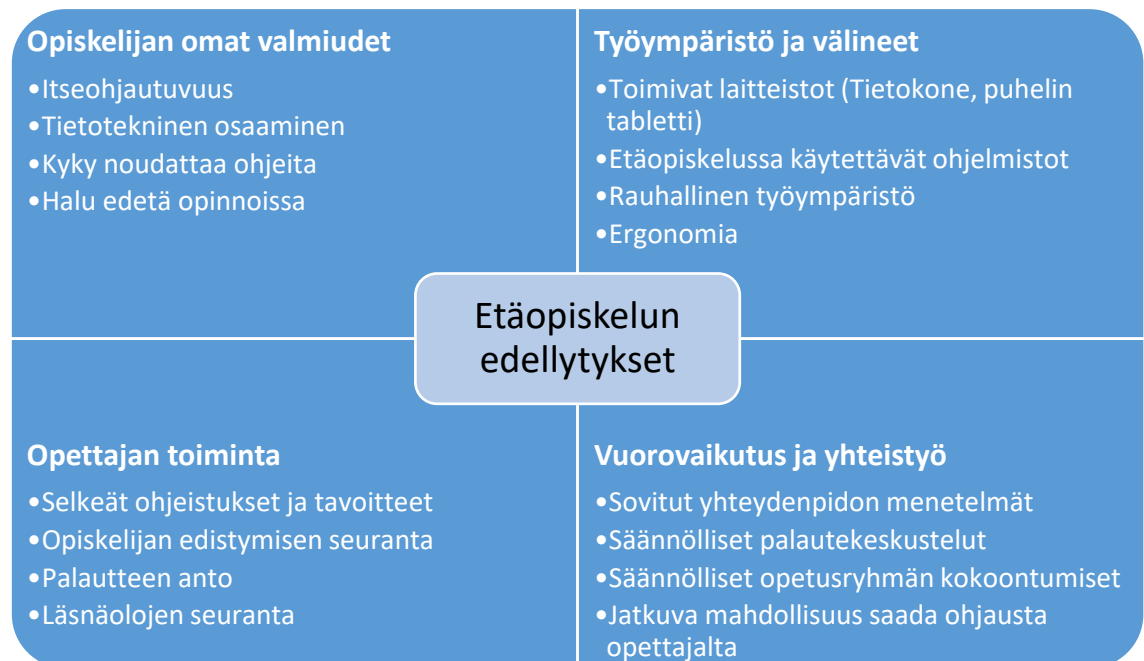
Viikkoanalyysi

Jo maanantaina oli selvää, että en tule tällä viikolla pääsemään itselleni asettamaani tavoitteeseen. Äkillinen muutos opetusympäristössä aiheutti sen, että kaikki aika ja energia oli suunnattava tilanteen käsittelyyn ja tulevasta selviytymiseen. Tilanne on hankala opettajien ja oppilaitosten kannalta, mutta myös opiskelijat tarvitsevat tässä muuttuneessa tilanteessa todella paljon tukea. Opettajien on tässä tilanteessa suunnattava resursseja opiskelijoiden suuntaan, jotta opiskelijoiden opinnot pystyisivät etenemään poikkeustilanteesta huolimatta.

Tilanteen hankaluudesta ja kaikista huonoista puolista huolimatta tilanteessa on mielestäni myös jotain hyvääkin. Opetussektori ei mielestäni ole suurista puheista huolimatta koskaan joutunut tekemään näin suurta muutosta opetusmenetelmien modernisoimiseksi kuin nyt. Etäopetukseen käytettävät järjestelmät ovat olleet käytössä jo kauan, mutta niiden todellisia hyötyjä ei olla osattu ottaa käyttöön. Tämä poikkeustilanne pakottaa oppilaitokset, niin kuin muutkin työyhteisöt, siirtymään modernien työskentelymenetelmien käyttöön ja suorittamaan niin sanotun digiloikan. Uskon, että tämä tulee näkymään opetuksessa ja työskentelyssä ylipäätään myös sen jälkeen, kun koronaviruksen aiheuttama poikkeustila on päättynyt. Muutoksen tarvetta tukee Opetushallituksen tutkimus ”Ammatillisen opetuksen digitalisaatio” (Opetushallitus 2018, 57-58), jonka yhteydessä tehdyssä kyselyssä 68 prosenttia opiskelijoista arvioi digitalisaation joustavoittaneen opiskeluaan ja 62 prosenttia arvioi opiskelun tehostuneen digitalisaation avulla. Opiskelun tehostumisen kokemus oli kyselyn mukaan suurempaa niillä opiskelijoilla, jotka käyttivät opinnoissaan koulutuksen järjestäjän verkko-oppimisympäristöä,

esimerkiksi Moodlea. Opetushallituksen tutkimuksessa (2018, 10) digitalisaation käsite tulkittiin käsittämään laajasti esimerkiksi digitaalisessa oppimisessa käytettävät digitaaliset materiaalit ja oppimisympäristöt, Opetusentarojoajan toimintatavat sekä opetusmenetelmien muutokset. Mielestäni tämä tutkimus korostaa entisestään verkko-opetuksen kehittämisen tarpeellisuutta.

Keskeinen asia etäopetukseen siirtymisessä on opiskelijoiden valmius etäopiskeluun. Luonnollisesti oppilaitoksen, ja erityisesti opettajan tuki on tärkeässä roolissa. Opiskelija tarvitsee etäopetukseen sopeutuakseen uudenlaista asennoitumista opiskeluun ja opiskelijan on myös opeteltava käyttämään erilaisia työkaluja oppimisen avuksi. Työturvallisuuskeskuksen (2017) mukaan etätönnön onnistuminen vaatii etätönnöhön sopivan työympäristön ja välineet, selkeää johtamista, etätönnötekijän omia valmiuksia sekä yhteistyön ja vuorovaikutuksen pelisääntöjä. Työympäristö ja työvälineet kattavat ergonomiaan, teknologiaan sekä tietoturvaluuluuteen liittyvät valmiudet. Myös työrauha on keskeinen osa työympäristön osalta. Etätönnön johtaminen vaatii selkeiden tehtävännantöjen ja tavoitteiden asettamista, perehdytystä sekä kuormittumisen, edistymisen ja työajan seuranta. Yhteistyön ja vuorovaikutuksen osalta tulee laatia selkeät kokouskäytännöt sekä sopia ennalta yhteydenpidon muodoista ja käytännöistä. Etätönnötekijän omiin valmiuksiin liittyy keskeisesti itsensä johtaminen, osaaminen sekä vastuullisuus. Mielestäni näitä etätönnön onnistumisen edellytyksiä voidaan soveltaa oppilaitosympäristössä organisaation työntekijöiden lisäksi myös opiskelijoihin. Kuviossa 5 on esitetty Työturvallisuuskeskusta mukailleen etäopiskelun edellytyksiä.

Kuvio 5: Etäopiskelun edellytykset. Työturvallisuuskeskuksen ohjetta (2017) mukailleen.

Etäopiskelussa korostuu erityisesti opiskelijan itseohjautuvuus. Norrena (2019, 42-43) kuvaa itseohjautuvuuden ideaalitalanteeksi sen, että yksilö asettaa itselleen tavoitteen ja kulkee kohti tätä tavoitetta huomioiden samalla muun yhteisön. Itseohjautuvuuden oppiminen on prosessi, jossa henkilö oppii siirtymään ulkoisesta sääntelystä kohti sisäistä sääntelyä. Prosessin viimeinen taso on se, kun henkilö pystyy muuttamaan ulkoiset tavoitteet sisäiseksi motivaatioksi ja siten toimimaan ahkerasti yhteisöllistä painetta vastaan. Henkilö tietää saavuttavansa tällä toiminnalla sisäisen palkinnon pitkällä aikavälillä. Henkilö on siis sisäistänyt elinikäisen oppimisen taidot. Mielestäni itseohjautuvuuden tukeminen on koulutusjärjestelmän yksi tärkeimmistä tehtävistä koulutusasteesta riippumatta. Itseohjautuvuus on kyky, josta henkilölle on hyötyä koko elämänsä ajan riippumatta koulutuksen tasosta, työtilanteesta tai sosiaalisista suhteista. Itseohjautuvuus antaa henkilölle mahdollisuuden kehittää itseään ja sopeutua muuttuviin tilanteisiin.

Seurantaviikko 6

Äkillisesti muuttuneen tilanteen myötä myös tälle viikolle suunniteltu tavoite muuttuu. Nykytilanteessa tulevan viikon keskeisimpiin tavoitteisiin kuuluu oman ryhmän opiskelijoiden ohjaaminen ja kannustaminen etäopetukseen siirtymiseen liittyen. Lisäksi tämän viikon tavoitteena on oman opetusmateriaalin muuttaminen etäopetukseen soveltuvaksi sekä erilaisiin etäopetusmenetelmiin tutustuminen.

Maanantai 23.03.2020

Päivä alkoi Teams-sovelluksen testaamisella toisen turvallisuusalan opettajan ja hänen opetusryhmänsä kanssa. Testasimme kuinka opiskelijat pääsevät mukaan kokoukseen ja samalla kokeilimme näytön jakamisen ominaisuuksia ja muita sovelluksen toimintoja. Tämä oli mielestäni hyvä testi ennen varsinaisten etäluentojen aloittamista, sillä myös opiskelijat saivat nyt harjoitusta siitä, kuinka kokoukseen osallistutaan ja me opettajat saimme varmuutta esimerkiksi näytön jakamiseen liittyen.

Päivän aikana laadin kysymyssarjan, jonka pohjalta soitin jokaiselle oman ryhmäni opiskelijalle. Kysymyssarja piti sisällään esimerkiksi kysymyksiä omien opintojen edistymisestä, etäopetuksen laadusta sekä siitä mitä opiskelija muuttaisi etäopetuksessa. Valtaosa opiskelijoista piti etäopetuksen toteutusta hyvänä ja he olivat sitä mieltä, että tehtävien tekeminen kotona on helpompaa kotona kuin koulussa. Tämä tieto antoi itsellenikin varmuutta tulevasta ja lisäsi toivoa siitä, että opiskelijat ovat valmiita hoitamaan omat opintonsa myös etäopetuksena. Tässä yhteydessä painotin kuitenkin jokaiselle opiskelijalle heidän omasta vastuustaan opintojen edistämisestä. Opiskelijat eivät ole toisen asteen opinnoissa enää oppivelvollisuuden piirissä, joten jokainen opiskelija vastaa omien opintojensa etenemisestä itse. Painotin opiskelijoille, että tukea ja ohjausta saa opettajilta edelleen entiseen malliin, mutta varsinaisen opiskelun vastuu on siirtynyt etäopintojen myötä entistä enemmän opiskelijoille itselleen.

Tässä tilanteessa on mielestäni tärkeää painottaa tätä asiaa opiskelijoille, sillä moni saattaa ajatella meneillään olevan poikkeustilanteen tarkoittavan sitä, että opinnot ovat tauolla ja tilanne antaisi heille helpotuksia opintojen suorittamiseen. Jokainen jututtamani opiskelija tuntui kuitenkin ymmärtävän oman vastuunsa ja sen, että heidän on edelleen opiskeltava, jos he aikovat suorittaa opintonsa normaalissa aikataulussa. En päivän aikana tavoittanut kaikkia ryhmäni opiskelijoita puhelimitse, joten tämä työ jatkuu myös huomenna.

Tiistai 24.03.2020

Päivä alkoi Wilma- ja sähköpostiviestien lukemisella sekä niihin vastaamisella. Muuttunut tilanne on lisännyt viestien määrää opettajan suuntaan, ja samaa olen kuullut myös opiskelijoilta. Tässä tilanteessa on hyvä pitää yhteyttä kollegoihin ja opiskelijoihin niillä menetelmillä, mitä on käytössä, mutta samalla tulee varoa varsinkin opiskelijoiden suuntaan tapahtuvaa liiallista viestintää. Opiskelijat kokevat jo nyt, että heille tulee varsinkin Wilmassa viestejä todella paljon ja tämä voi mielestäni aiheuttaa sen, että tärkeät viestit jäävät huomioimatta tai ne luetaan sisäistämättä sisältöä. Mielestäni tässä tilanteessa viestien määrä tulisi pitää mallillisena ja sisältö selkeänä. Lisäksi tärkeisiin viesteihin tulee vaatia lukukuittausta.

Iltapäivän aikana soitin niille opiskelijoille, joita en tavoittanut edellisenä päivänä puhelimitse. Opiskelijoilta saatu palaute oli hyvin samanlaista, kuin edellisenäkin päivänä. Pääsääntöisesti opiskelijat ovat tyytyväisiä tarjottuun opetukseen.

Laadin päivän aikana myös opetusmateriaalia etäopetuksen toteuttamiseksi. Materiaalin tuottaminen on aikaa vievää, mutta huolella laadittu materiaali palvelee oppilaitosta myös tulevaisuudessa, niin lähiopetuksen tukena, kuin etäopetuksen runkona.

Keskiviikko 25.03.2020

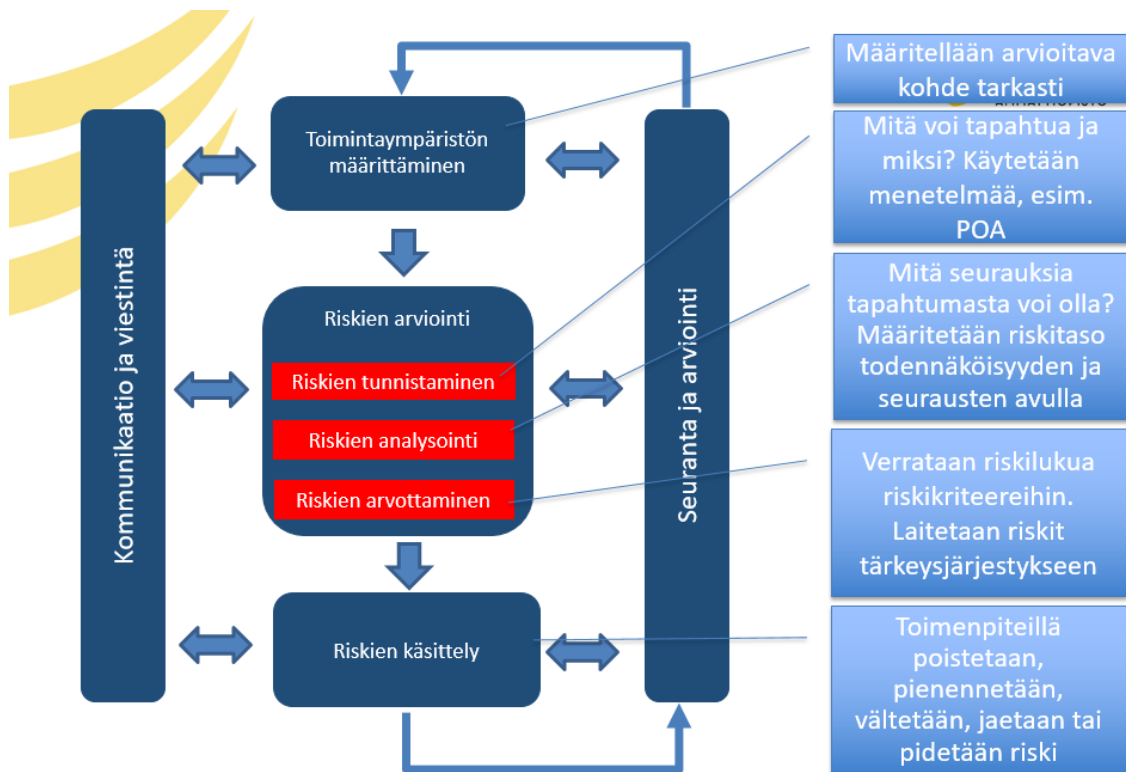
Aamulla oli koulutuspäällikön kokoon kutsuma Teams-kokous, johon osallistui kyseisen koulutuspäällikön alaiset koulutusalat, opinto-ohjaajat, erityisopettaja sekä yhteisten aineiden opettajat. Kokouksessa vaihdettiin kuulumisia ja kokemuksia etäopetukseen siirtymisestä, käsiteltiin ongelmakohtia ja jaettiin ajantasaista tietoa tilanteesta. Yleinen viesti oli, että etäopetukseen siirtymisessä on onnistuttu hankalasta tilanteesta huolimatta varsin hyvin ja tällä viikolla myös opettajien kuormitus on ollut vähäisempää, kun jokainen on alkanut tottua tilanteeseen ja oppimaan käytettävissä olevien järjestelmien käyttöä. Mielestäni tämä on luonnollinen kehitys täysin uuteen tilanteeseen totuttautumisessa. Alkuun tilanne on vaikea, ylimääräistä työtä on valtavasti ja uusia menetelmiä täytyy opetella. Tämän jälkeen seuraa innostunut vaihe, kun työn määrä tasaantuu ja arkinen työ alkaa rullata vaivattomasti. Seuraava haastava vaihe seuraa mielestäni silloin, mikäli tilanne jatkuu pitkään ja etäopetus menettää uutuuden tunteen mukana tuoman innostuksen. On vaarana, että henkilökunta ja opiskelijat tympääntyvät tilanteeseen ja käytettäviin menetelmiin. Tämä huoli on kyllä pieni,

mutta mielestäni se on otettava huomioon, niin henkilöstöjohtamisessa, kuin opiskelijoiden ohjaamisessakin. Tämä riski on olemassa vain siinä tilanteessa, että etäopetus jatkuu pitkään.

Päivän aikana tutustuin myös oppilaitoksen käyttöön ottamaan oppi- ja koulutusopimusten sähköiseen allekirjoitukseen. Yksi opiskelijoistani on saanut jatkoa omaan harjoitteluunsa, joten hänelle piti laatia uusi koulutusopimus. Soitin opiskelijan työnantajalle ja varmistin harjoittelun jatkumisen sekä sen, että sähköinen allekirjoitus sopii työnantajalle. Työnantaja tarvitsee sähköisen allekirjoituksen tekemiseen matkapuhelinliittymään yhdistetyn mobiilivarmenteen tai henkilökohtaiset verkkopankkitunnukset, joilla työnantaja tunnistautuu järjestelmään ja luo sähköisen allekirjoituksen. Työnantajan osalta kaikki oli kunnossa, joten sain heti tehdä ensimmäisen sähköisesti allekirjoitetun koulutusopimukseni. Mielestäni tämä menetelmä luo merkittävästi lisää joustoa sopimusten tekoon varsinkin tässä poikkeustilanteessa. Sähköinen allekirjoitus myös säästää merkittävästi aikaa ja vaivaa, kun paperisia sopimuksia ei tarvitse käyttää jokaisella osapuolella allekirjoitettavana ja sen jälkeen viedä arkistoon säilytettäväksi.

Torstai 26.03.2020

Tämä päivä oli varattu kokonaan opetuksen suunnitteluun ja materiaalin tuottamiseen. Aloin luoda materiaalia, joka toimii pohjana turvallisuusalan ammattitutkinnoissa sekä turvallisuusalan perustutkinnoissa. Laadin materiaalia riskienhallinnan perusteista koulutustaso ja työtehtävät huomioiden. Toisen asteen tutkinnon suorittaneet tulevat todennäköisesti työskentelemään suorittavassa käytännöntyössä valmistuttuaan. Tämä tarkoittaa käytännössä usein varti- ja järjestyksenvalvojan tai turvasuojaajan työtehtäviä. Mikäli opiskelijalla on jo aiempaa työkokemusta, niin on mahdollista, että hän voi valmistuttuaan työllistyä esimerkiksi esimies-tehtäviin kyseisillä toimialoilla. Tästä syystä mielestäni myös opetettavien asioiden tulee olla näihin tehtäviin soveltuvia. Riskienhallinta ja -arviointi ovat mielestäni erittäin tärkeitä aiheita turvallisuusalan työntekijälle, mutta niiden opetuksessa on otettava huomioon se taso, jolla kyseinen henkilökö pystyy tietoja ottamaan vastaan ja mitä hän työtehtävissään tulee tarvitsemaan. Tästä syystä esimerkiksi riskienhallinnan opetuksessa tulee mielestäni painottaa jokapäiväistä päätöksentekoa riskien hallinnassa. Luonnollisesti myös riskienhallinnan johtaminen ja riskienhallintaprosessi organisaation näkökulmasta on opetettava opiskelijoille, mutta asian selkeyttämiseksi aihe tulee mielestäni sitoa arkipäiväiseen työhön. Kuviossa 6 on esitetty ISO 31000-standardin mukainen riskienhallintaprosessi, joka on osa opetusmateriaaliani.

Kuvio 6: Riskienhallintaprosessi, ISO 31000 mukaillen.

Perjantai 27.03.2020

Tämä päivä oli kokonaisuudessaan varattu tulevan lukuvuoden suunnitteluun. Pidimme Teams-kokouksen alan opettajien kesken, jossa loimme suunnitelma siitä, kuinka lukuvuoden 2020-2021 opetus järjestetään Varkauden yksikön turvallisuusalan opiskelijoille. Suunnittelimme jokaiselle vuosiluokalle perusrungon, jonka mukaan opinnot tulevat etenemään. Tästä rungosta joudutaan kuitenkin ainakin joidenkin opiskelijoiden osalta poikkeamaan yksilöllisten opintosuunnitelmien vuoksi. Runko auttaa kuitenkin lukuvuoden suunnittelussa merkittävästi. Sovimme kokouksen aikana, että ensimmäisen vuoden tutkinnon osan opetusta tullaan jonkin verran muuttamaan. Tulevalle lukuvuodelle turvallisuusalan toiminta tutkinnon osa tullaan pilkkomaan pienemmiksi osiksi ja opiskelijat suorittavat lukuvuoden aikana useita osanäyttöjä, joilla he osoittavat oppineensa tarvittavat asiat. Osanäyttöihin siirtyminen helpottaa opiskelijoiden ohjaamista ja antaa aikaisemmassa vaiheessa opettajalle tietoa siitä, mikäli joku opiskelija ei pysy opinnoissaan muiden mukana. Tätä seuranta tehdään tietenkin myös ilman näyttöjä, mutta aikaisemmassa vaiheessa suoritettavat näytöt ovat konkreettisempia osoituksia opiskelijan tilanteesta. Samalla opiskelijat saavat itsekin aikaisemmassa vaiheessa kokemusta siitä, kuinka opintoja arvioidaan. Näyttöihin perustuva arviointi vaatii opiskelijalta muutakin kuin pelkkää tunneilla läsnäoloa. Näytössä opiskelijan on oikeasti tehtävä töitä, jolla hän osoittaa osaamisensa. Tämän on havaittu tulevan yllätyksenä osalle opiskelijoista,

vaikka sitä opettajat painottavatkin heti opintojen alusta alkaen. Tämän perusopetuksesta poikkeavan opiskelukulttuurin opettamiseksi osanäytöt ovat mielestäni toimiva keino.

Viikkoanalyysi

Viikko oli erittäin mielenkiintoinen nopeasti muuttuneen tilanteen johdosta. Viikko toi mukanaan paljon uuden opiskelua ja valtavasti työtä. Mielestäni pääsin tavoitteeseeni, eli sain luotua uutta opetusmateriaalia ja rakennettua verkko-opetuksen runkoa. Tämä muutos on myös avannut mielenkiintoisen näkökulman siihen, kuinka Savon ammattiopiston kaltainen organisaatio pystyy reagoimaan nopeisiin muutoksiin. Mielestäni Savon ammattiopisto on organisaationa selvinnyt tästä muutoksesta erinomaisesti. Henkilöstölle on tarjottu riittävät työkalut ja koulutukset oman työn jatkamiseksi. Myös yksittäiset työntekijät ovat mielestäni suoriutuneet erinomaisesti. Huomionarvoista on myös se, kuinka yhteisöllisyyttä pyritään pitämään yllä myös näinä aikoina, kun emme voi tavata toisiamme kasvotusten. Työyhteisöön on perustettu virtuaalisia kahvihuoneita, jossa henkilökunta voi pitää yhteisiä kahvitaukoja Teams-yhteydellä, työntekijät tukevat toisiaan ja positiivista palautetta annetaan.

Viikko antoi myös aihetta mieltä opettamisen ja erityisesti verkko-opettamisen vaatimuksia. Puolimatkan (2002, 257) mukaan hyvä opettaja on alansa asiantuntija, jolla on kokonaisnäkemys opetettavasta alasta. Kokonaisnäkemysensä pohjalta opettaja tarjoaa opiskelijoille alan keskeisimmät tietorakenteet, joiden varaan rakentuu suuri määrä opittavia yksityiskohtia. Kun opettaja tarjoaa opiskelijoilleen nämä keskeisimmät tietorakenteet jäsennellyssä muodossa, syntyy opiskelijoille oikotie keskeisten käsitteiden ymmärtämiseen. Kun opiskelijoille selitetään opittavan asian periaatteet sekä niiden väliset yhteydet, opiskelijoille muodostuu perusta yksityiskohtien ymmärtämiselle. Mikäli tähän liitetään vielä keskustelu, jossa opiskelija saa henkilökohtaista tukea ymmärtämisvaikeuksiinsa, on opiskelijalle auennut oikotie alan ymmärtämiseen. Mielestäni turvallisuusalan keskeisten käsitteiden ja yleisten lainalaisuuksien opettamiseen tuotetut laadukkaat tallenteet noudattavat juuri tätä näkemystä. Laadukkaista verkkomateriaaleista opiskelija voi mielestäni saada tarpeellisen tiedon käsitteiden ymmärtämiseksi, joskin se vaatii verkkomateriaalin laatineelta opettajalta ammattitaitoa ja asian kuvaamista ymmärrettävällä tavalla. Verkko-opinnoissa keskustelujen ja henkilökohtaisen tuen tarjoaminen unohdetaan helposti, mutta juuri se on tärkeä lenkki, jolla varmistetaan opiskelijan ymmärrys opiskeltavasta alasta. Tähän on siis kiinnitettävä huomiota verkko-opetusta suunniteltaessa. Verkko-opetuksen työvälineet mahdollistavat keskustelujen käymisen myös etäyhteydellä joko videokeskustelussa tai kirjoitettujen viestien avulla käydyssä keskustelussa.

3.6 Seurantaviikko 7

Tämän viikon tavoitteena on jatkaa verkko-opetusmateriaalin tuottamista sekä edelleen tukea omia opiskelijoita etäopetukseen sopeutumisessa. Tällä viikolla tavoitteena on myös laatia valmiiksi opiskelijoille uusi oppimisympäristö Microsoft Teams-palvelun pohjalle.

Maanantai 30.03.2020

Jatkoin tänään verkko-opetusmateriaalin luomista. Aloitin omien PowerPoint luentojen äänittämisen ja siirtämisen oppilaitoksen verkkoon Planet eStream alustalle. Tämän alustan kautta videot voidaan jakaa opiskelijoille Moodle ja Teams oppimisalustoille katsottavaksi. Planet eStream mahdollistaa myös videoiden muokkaamisen ja pilkkomisen pienempiin osiin. Tässä onkin yksi keskeinen oman oppimisen kohde, kuinka pilkkoa etukäteen tallennetut opetusvideot opiskelijoille sopivan kokoisiksi videoiksi. Oman kokemuksenkin mukaan pitkät videot voivat olla vaikeita seurata ja keskittyminen saattaa herpaantua. Lisäksi yksittäisen tiedon hakeminen pitkältä videolta on huomattavasti vaikeampaa, kuin joukosta pienempiä, hyvin nimettyjä videoita. Omat videoni ovat tähän asti olleet kestoltaan 5 - 30minuuttia.

Guo, Kim ja Rubin (2014) ovat tutkineet opetuksessa käytettävien videoiden pituuden vaikutusta videon todelliseen katselu-aikaan. Tutkimus tehtiin analysoimalla yhden oppilaitoksen luentotallenteiden ja muiden videopohjaisten opetusmateriaalien katseluhistorian tietoja. Tutkimuksessa kävi ilmi, että videoiden katselukertojen pituuden mediaaniluku oli enimmillään noin kuusi minuuttia riippumatta videon pituudesta. Itseasiassa videon pituuden kasvaessa yli kuuden minuutin, alkaa videoiden katsomiseen käytetyn ajan ja videon keston välinen ero kasvaa voimakkaasti. 12-40 minuuttia kestävässä videoissa katselu-aikojen mediaani oli vain noin kolme minuuttia. Mielestäni tämä on tärkeä asia, joka tulee huomioida videoiden tuottamisessa.

Pyrin laatimaan videomateriaalini siten, että samaa materiaalia voidaan hyödyntää turvallisuusalan ammatti- ja perustutkinnossa sekä turvallisuusvalvojan erikoisammattitutkinnossa. Jotta tämä on mahdollista, tulee videoiden olla kohtalaisen lyhyitä ja niiden tulee käsitellä yleisiä turvallisuuteen liittyviä asioita ja käsitteitä. Esimerkiksi riskienhallinnan ja yritysturvallisuuden perusteet ovat aihealueina sellaisia, jotka sopivat kaikkiin edellä mainittuihin tutkintoihin. Tutkinnosta riippuen oppimista tulee täydentää lisämateriaalilla ja erityisesti tehtävillä, joita opiskelija tekee itsenäisesti tai ohjattuna. Näin tekemällä samoja perusteita voidaan hyödyntää joustavasti eri tutkinnoissa ja tutkinnon osissa. Esimerkiksi riskienhallinnan perusteita käsittelevä video voi kulkea opiskelijan mukana jokaisessa tutkinnon osassa, sillä kyseinen aihe sopii niihin kaikkiin.

Tiistai 31.03.2020

Aamupäivän aikana jatkoin opetusvideoiden tekemistä sekä aloin rakentaa oppimisympäristöä Teams-sovellukseen. Laadin opetusryhmälleni oman ryhmän alustalle ja lisäsin sinne tekemääni materiaalia. Samalla tutustuin sovelluksen eri ominaisuuksiin tehtävien julkaisuun ja arviointeihin liittyen.

Iltapäivä oli varattuna aluksi useamman osaamisalan opettajien ja opinto-ohjaajien etäpalaveriin, jossa keskusteltiin tilanteen tuomista muutoksista ja jaettiin parhaita käytänteitä etäopetukseen liittyen. Tämä on mielestäni erittäin tärkeää, sillä nopean muutoksen myötä yksittäisellä opettajalla ei ole aikaa tutustua kaikkiin etäopetuksen mahdollisuuksiin ja erilaisiin menetelmiin sekä toimintamalleihin. Näin ollen on erittäin tärkeää, että kokemuksia jaetaan henkilöstön kesken siten, että yksittäiset opettajat voivat kertoa niin hyväksi havaitsemiaan keinoja, kuin huonommin toimineita käytänteitäkin.

Edellisen palaverin jälkeen meillä oli vielä pienemmän ryhmän palaveri, johon kuului enää muutaman, läheisesti yhteistyössä olevan osaamisalan henkilöstöä. Tässä yhteydessä keskusteltiin alojen välisestä yhteistyöstä ja toimintatavoista. Mielestäni muuttunut tilanne on tuonut esiin aivan uudenlaisen yhteisöllisyyden tason työyhteisössämme. Asioista keskustellaan enemmän alojen välillä, tai keskustelu on ainakin koordinoitumpaa. Luonnollisesti tässä ajassa niin sanotut käytäväkeskustelut jäävät pois, jolloin niiden tilalle tuleekin kehittää uudenlaisia yhteydenpidon menetelmiä.

Keskiviikko 01.04.2020

Tämän päivän aikana jatkoin opetusmateriaalin tuottamista sekä Teams-oppimisympäristön rakentamista. Olin myös yhteydessä muutamaan opiskelijaan liittyen heidän opintojensa etenemiseen ja seuraavan viikon ammattiaineisiin siirtymiseen. Osallistuin tämän päivän aikana myös ensimmäistä kertaa Varkauden yksikön rakentamisen, tietotekniikan ja turvallisuuden opintoalojen henkilökunnalle tarkoitettuun etäkahvitaukoon. Etäkahvitauoille on perustettu oma virtuaalihakvihuone Teams-sovellukseen ja kahvitauon pääsee aloittamaan kuka tahansa kyseiseen kahvihuoneeseen liitetty henkilökunnan edustaja. Kahvitauon aloittaja pystyy lähettämään muille ryhmään kuuluville viestin kahvikokouksen alkamisesta, jolloin kaikki saavat tiedon reaaliaikaisesti ilman ennakkosopimista. Kahvitauolle osallistuminen oli erittäin positiivinen kokemus ja se oli jälleen osoitus muuttuneista yhteydenpidon kanavista. Kahvitauolla henkilökunta pääsee puhumaan tarvittaessa työasioista, mutta pääpaino keskustelussa on täysin arkisissa asioissa, niin kuin kahvitauolla kuuluukin olla.

Torstai 02.04.2020

Tämän päivän aikana aloin toteuttaa jo aiemmin suunniteltua vartiointitoimintaan liittyvän koulutusmateriaalin hankintaa. Turvallisuusalan Varkauden yksikkö oli aiemmin syksyllä saanut käyttöönsä investointirahaa, jota voidaan käyttää opetusympäristön ja koulutusvälineiden hankintaan. Minun tehtäväkseni jäi vartiointiin ja osin ensiapuun liittyvien koulutusvälineiden hankintatarpeen arvioinnin, hankintojen kilpailuttamisen ja lopullisten tilausten suorittaminen. Hankintatarpeiden arviointia olin suorittanut jo pitkin talvea, mutta koottua listausta hankittavista välineistä ei ollut laadittu. Kasasin tämän päivän aikana tarjouspyynnön vartiointiin ja voimankäyttöön liittyvistä hankinnoista ja lähetin tarjouspyynnön alan välineistöä välittäviin yrityksiin. Hankintoihin liittyen konsultoin muiden oppilaitosten voimankäyttökouluuttajia heidän kokemuksistaan esimerkiksi koulutuskäytössä parhaiten toimivista teleskooppipatukoista. Lisäsin myös tarjouspyyntöni kysymyksen aiheeseen liittyen, jotta tarjouspyyntöön vastaavat yritykset voivat ottaa asiaan kantaa.

Mielestäni asianmukaiset ja ehjät harjoitusvälineet lisäävät paitsi harjoittelun turvallisuutta, myös koulutusalan houkuttelevuutta ja kiinnostusta harjoittelua kohtaan. Alan opiskelijat markkinoivat osaltaan alaa omalle lähipiirilleen ja laadukkaat harjoitusvälineet ovat tässä suhteessa alan etu. Ala osallistuu myös jonkin verran erilaisiin tapahtumiin ja oppilaitoksen tiloissa järjestetään myös tutustumispäiviä peruskoulun oppilaille. Näissä tilaisuuksissa laadukkaat ja siistit välineet ovat ensiarvoisen tärkeitä alan profiilin ja houkuttelevuuden nostamiseksi.

Perjantai 03.05.2020

Tämän päivän aikana viimeistelin suunnitelmani seuraavan viikon opetuksen osalta. Seuraavan viikon maanantaina oma ryhmäni palaa ammattiaineiden pariin, minun opetettavakseni. Seuraavan viikon suunnitelmassa hyödynnän tekemiäni opetusmateriaaleja sekä Teams-oppimisympäristöä. Opiskelijoiltani saadun palautteen mukaan yhteisissä aineissa ei juurikaan ole hyödynnetty videokokouksia tai Teams-sovellusta ylipäättään. Tästä syystä suunnittelin opetuksen aloituksen varsin väljäksi, jotta jokainen opiskelija pääsee tutustumaan järjestelmiin rauhassa. Tähän liittyen kuvasin näyttötallenteena videon, jossa opastin, kuinka Teams-sovellus asennetaan, kuinka oman ryhmän tiimiin liitytään ja kuinka omia laiteasetuksia pystyy säätämään. Lähetin opiskelijoilleni Wilma viestin, jossa kerroin maanantain opetuksen alkavan kello 8:00. Päivä alkaa edellä mainitun videon katsomisella ja sen mukaisten toimenpiteiden tekemisellä. Tämän jälkeen opiskelijoiden tulisi saapua minun järjestämään videokokoukseen, jossa annettaisiin lisäohjeita. Lisäsin viestiin vielä pyynnön kuitata viesti luetuksi ja kuittaus tulikin päivän aikana jokaiselta opiskelijalta.

Viikkoanalyysi

Tällä viikolla pääsin tavoitteeseeni hyvin. Sain laadittua opetusmateriaalia sekä sain suunniteltua seuraavan viikon opetuksen. Myös varusteiden tilaus eteni tarjouspyyntöjen asteelle. Mielestäni koronaviruksen aiheuttama etäopetukseen siirtyminen on hankaloittanut monen asian hoitamista, mutta se on tuonut mukanaan myös suuresti henkilöstön keskuudessa yhteisöllisyyttä ja edesauttanut yhteistyötä eri opetusalojen ja henkilöiden välillä. Jokainen henkilöuntaan kuuluva tuntuu tiedostavan tilanteen haasteet, mutta samalla ymmärtävän, että tavoitteisiin on mahdollista päästä yhteistyön avulla.

Tuononen ja Pelkonen (2004, 77-78) ovat luonnehtineet verkko-opetusmateriaalin tärkeimmiksi asioiksi kohderyhmän ja tavoitteiden selkeän kuvaamisen. Erityisesti tavoitteiden asettamisessa on Tuonoson ja Pelkosen mukaan usein puutteita, vaikka sisällöllisten tavoitteiden kuvaaminen sinänsä olisikin usein helppoa. Toinen usein toistuva ongelma on selkeän aikataulutuksen puuttuminen. Kurssin rakennetta suunniteltaessa tulee tuoda selkeästi esille se millä aikataululla ja missä järjestyksessä kurssin osat on tarkoitus suorittaa. Mielestäni tavoitteen asettaminen ja aikataulutus ovat ensiarvoisen tärkeitä edellytyksiä toimivan verkko-opetuksen kannalta. Kohderyhmän kuvaaminen taas toimii pohjana tavoitteiden asettamiselle, sillä ilman tiedossa olevaa kohderyhmää ei voida asettaa realistisia ja oikein mitoitettuja tavoitteita kurssille. Toisaalta tarkan aikataulutuksen laatiminen voi olla joissain tilanteissa jopa mahdotonta, sillä esimerkiksi turvallisuusalan ammattitutkinnon ja turvallisuusvalvojan erikoisammattitutkinnon opiskelijat suorittavat lähes aina opintojaan työn ohella omaa aikatauluaan noudattaen. Mielestäni tässä tilanteessa aikataulutus voitaisiinkin toteuttaa opiskelijan toimesta. Opiskelija loisi itse itselleen aikataulun, joka kirjataan ylös seuranta varten. Tämä toimisi opiskelijalle samalla oman työn suunnittelun apuvälineenä antaen kuitenkin opiskelijan itsensä määrittää oman aikataulunsa. Tällöinkin aikataulutuksessa tulee huomioida kursien ja kurssin osien oikea suoritusjärjestys.

Nopean muutoksen tilanteisiin liittyy kuitenkin aina myös turvallisuuteen liittyviä riskejä. Nopeasti käyttöön otettavat uudet järjestelmät, työnteon muuttuminen etätyöksi sekä näihin liittyvä tietty osaamisvaje saavat helposti aikaan inhimillisiä virheitä tietojen käsittelyssä tai järjestelmien käytössä. Tästä syystä tähän asiaan tuleekin panostaa myös jatkossa kouluttamalla henkilökuntaa riittävästi ja antamalla myös henkilöstölle yksilöllistä ohjausta järjestelmien käytössä. Tilanne on aiheuttanut myös henkilöstön keskuudessa tiedotetulan, jolloin esimerkiksi tärkeät turvallisuuteen liittyvät ohjeistukset ja tiedotteet voivat jäädä huomiotta. Savon ammattiopisto on mielestäni selviytynyt tästä velvoitteesta hyvin, mutta hyvää työtä tulee jatkaa myös tulevaisuudessa. Toinen keskeinen työturvallisuuteen ja työhyvinvointiin liittyvä asia on etätyöskentelyyn siirtymisen aiheuttamat työergonomian muutokset. Useat työntekijät joutuvat rakentamaan kotiinsa työpisteitä välineillä, jotka eivät mahdollista optimaalisia työskentelyasentoja. Työergonomian tukeminen tässä tilanteessa on luonnollisesti

työnantajan kannalta vaikeaa, mutta työnantajan tulisi mielestäni tarjota vähintään neuvontaa ja koulutusta sekä esimerkiksi johdettua taukoliikuntaa työhyvinvoinnin tueksi.

Tässä vaiheessa voidaan todeta, että tämän opinnäytetyön alkuperäinen tavoite turvallisuusalan ammattitutkinnon tutkinnonosan rakentamisesta on muuttunut. Olen edelleen rakentanut opetusmateriaalia, mutta koronaviruksen aiheuttama etäopetukseen siirtyminen muutti tavoitetta hieman laajemman kokonaisuuden suuntaan. En ole enää niinkään keskittynyt yhden tutkinnonosan rakentamiseen, vaan tilanne on vaatinut opetusmenetelmien ja -materiaalien laajempaa pohtimista. Näin ollen olen päätenyt nopeasta etäopetukseen siirtymisestä selviytymisen lisäksi tuottamaan mahdollisimman paljon materiaalia, jota voidaan tulevaisuudessa hyödyntää kaikissa kolmessa turvallisuusalan tutkinnossa, joita Savon ammattiopisto tarjoaa. Ammattitutkinnon rakentaminen kulkee edelleen työssäni mukana, mutta en enää keskity niinkään yksittäiseen tutkinnonosaan. Mielestäni tämä on tilanne huomioiden paras ratkaisu oman työni kehittämisen sekä tämän opinnäytetyön kannalta.

3.7 Seurantaviikko 8

Tällä viikolla tapahtuu omalta osaltani etäopetukseen siirtyminen, joten viikon tavoitteena on toteuttaa tämä siirtymä mahdollisimman onnistuneesti ja opiskelijoita tukien. Oppimateriaalin tuottaminen tulee olemaan myös tämän viikon tavoite, mutta tavoitteena on muuttaa opetusvideoiden tuottamisen tyyliä ja alkaa tallentaa omia etäluentoja myöhempää käyttöä varten.

Maanantai 06.04.2020

Päivä alkoi opiskelijoiden kanssa Teams-sovellukseen tutustumisella. Kaikki opiskelijat onnistuivat kirjautumaan järjestelmään ohjeistetun mukaisesti ja pääsimme sovelluksen käyttöön hyvään vauhtiin. Samalla keskusteltiin ryhmässä tulevista opetusmenetelmistä ja vaihdettiin kuulumisia kuluneiden viikkojen ajalta. Pyysin myös palautetta tähänastisista etäopetuksen menetelmistä ja selvisikin, että pääosin opiskelijat ovat olleet opetukseen tyytyväisiä.

Aamupäivän päätteeksi annoin opiskelijoille tehtäväksi tutustua uutisiin kuluneiden kolmen viikon ajalta ja poimia uutisvirrasta viisi turvallisuuteen liittyvää uutista sekä referoida jokainen uutinen PowerPoint esitykseen. Olen käyttänyt tätä tehtävää runsaasti aikaisemminkin ja mielestäni se on erittäin toimiva tehtävä. Uutisiin tutustuessaan opiskelija joutuu selaamaan kansallista ja kansainvälistä uutisointia, joka on omiaan lisäämään opiskelijoiden yleissivistystä. Toisaalta opiskelijat tutustuvat nimenomaan turvallisuuteen liittyviin uutisiin, jolloin heille selviää, kuinka alasta uutisoidaan ja mitä alalla tapahtuu. Lisäksi olen kannustanut opiskelijoita poimimaan uutisia turvallisuuden eri osa-alueilta, jolloin turvallisuuden kokonaisuuden ymmärtäminen lisääntyy opiskelijoilla. Tässäkin asiassa on ollut hienoa havaita opiskelijoiden kehitys alkusyksystä tähän päivään. Syksyllä näissä uutiskatsauksissa esiintyi lähes

poikkeuksetta pelkästään vartiointiin, poliisityöhön ja erilaisiin väkivaltatilanteisiin liittyvää uutisointia. Nyt suoritettu tehtävä taas osoitti, että opiskelijat ovat oppineet hahmottamaan turvallisuutta laajemmin huomioiden esimerkiksi ympäristöturvallisuuteen ja työturvallisuuden liittyviä asioita.

Tiistai 07.04.2020

Aamulla opiskelijat pääsivät esittämään edellisenä päivänä tekemänsä ja minulle palauttamansa turvallisuus uutisiin liittyvät PowerPoint esityksensä. Tämän jälkeen aloitin ensimmäisen etäluentoni, jonka aihe oli ympäristöturvallisuus. Ennen luentoa sovimme opiskelijoiden kanssa luentoon liittyvistä käytännöistä. Kerroin opiskelijoille tallentamani esityksen ja mikäli opiskelijat esittävät kysymyksiä tai sanovat kommentteja esityksen väliin, tallentuvat myös ne tallenteelle. Tallenteiden tarkoitus tässä yhteydessä on tarjota poissaolijoille mahdollisuus kiertää muut kiinni saaden samat tiedot, kuin muullakin ryhmällä. Lisäksi tallenteiden osalta tärkeässä osassa on myös niiden käyttökelpoisuus myöhemmässä opetuksessa. Näitä tallenteita voidaan käyttää tulevaisuudessa etäopetuksen ja itseopiskelun tukena aiheesta riippuen parhaimmillaan jopa kaikissa kolmessa Savon ammattiopiston tarjoamassa turvallisuusalan tutkinnossa.

Luennon pitäminen luonnistui itseltäni yllättävänkin luonnollisesti. Kenties tämä johtui siitä, että olin menneiden viikkojen aikana tottunut kommunikoidaan kollegoiden kanssa etäyhteyksien avulla videokuvan kanssa ja myös ilman sitä. Opiskelijat eivät avanneet mikrofoniansa mykistystä kertaakaan yli tunnin luennon aikana, joka osaltaan aiheutti omat haasteensa. Luennon jälkeen kuitenkin opiskelijat kommentoivat aihetta. Tästä pystyi päättelemään sen, että opiskelijat eivät mielellään kommentoi siten, että heidän puheensa jää tallenteelle. Tässä yhteydessä kerroin, että mikäli tallennetta käytetään muiden ryhmien kanssa, pystytään opiskelijoiden kommentit leikkaamaan tallenteelta pois. Tämä on asia, jonka kehittymistä täytyy seurata.

Keskiviikko 08.04.2020

Aamulla pidin opiskelijoille toisen etäluentoni ja aiheena oli jälleen ympäristöturvallisuus. Luento sujui jälleen minun yksinpuhelunani, mutta luennon jälkeen keskusteluissa kävi ilmi opiskelijoiden olleen kuulolla koko luennon ajan. Luennon jälkeen jaoin opetusryhmän kolmeen pienryhmään ja annoin jokaiselle ryhmälle oman tehtävän. Tehtävät käsittelivät ympäristöturvallisuutta eri kulmista ja jokaisen ryhmän oli laadittava omasta aiheestaan PowerPoint esitys. Ryhmätyötä helpottaakseni olin jo etukäteen luonut Teams sovellukseen ryhmän tiimin sisälle kolme erillistä kanavaa. Kanavat toimivat tässä tapauksessa pienryhmien omina ryhmätyötiloina, jossa ryhmäläiset voivat pitää auki omaa videokokoustaansa, jakaa tiedostoja ja viestitellä toisilleen. Jaoin kanavien käyttöoikeudet siten, että kanavan sisällön pääsee näkemään vain kyseisen pienryhmän jäsenet sekä minä opettajan roolissa. Kannustin opiskelijoita

työstämään ryhmätöitään nimenomaan siten, että heillä on koko ajan videokokous päällä omalla kanavallaan, jolloin he voivat reaaliajassa päivittää tietojaan ja keskustella tehtävän toteuttamisesta. Annoin opiskelijoille loppupäivän aikaa työstää tehtävää ja vierailin jokaisen ryhmän videoneuvottelussa varmistamassa, että kaikki ovat ymmärtäneet tehtävänannon ja päässeet alkuun tehtävän tekemisessä.

Iltapäivän aikana kävimme etäkokouksen Varkauden turvallisuusalan opettajien kesken. Tärkeimpänä keskusteltavana aiheena oli alan tulevien investointien läpikäynti. Tässä yhteydessä esittelin tarjouspyyntöni saamiani vastauksia. Totesimme saavamme tarvittavat tuotteet yhdeltä toimittajalta sopivaan hintaan, joten toimittajan valinta oli selvä. Päätimme kuitenkin lisätä joitain tuotteita tarjouspyyntöön, joten itse hankintaa ei vielä pystytty päättämään.

Torstai 09.04.2020

Tänä päivänä minulla oli opetuksessa ainoastaan osa opetusryhmästä, sillä osa opiskelijoista oli työharjoittelussa. Alkuperäisen suunnitelman mukaan koko ryhmän olisi pitänyt olla harjoittelussa, mutta koronavirustilanteen tuomat muutokset työpaikoilla ovat aiheuttaneet usean opiskelijan kohdalla työharjoittelusopimuksen purkamisen työnantajan aloitteesta. Koronaviruksen aiheuttama työmarkkinoiden muutos on ajanut yrityksiä lomauttamaan omia työntekijöitään, jolloin työharjoittelijan pitäminen töissä voitaisiin tulkita työntekijöiden korvaamisena ilmaisella työvoimalla. Lisäksi osa työnantajista on ilmoittanut minulle, että harjoittelujakso pitää keskeyttää, sillä työpaikalla pyritään rajoittamaan ihmiskontakteja, jotka eivät ole täysin pakollisia. Tämä on työpaikkojen omaa riskienhallintaa ja näin ollen on täysin ymmärrettävää, että koulutusopimuksia puretaan tähän vedoten. Tämän lisäksi olen ilmoittanut jokaiselle ryhmäni opiskelijalle, että heillä itsellään on mahdollisuus keskeyttää harjoittelu, mikäli he kokevat haluavansa välttää ihmiskontakteja koronaviruksen leviämisen pelossa. Osa opiskelijoista tarttui tähän mahdollisuuteen ja he sopivat harjoittelujakson keskeyttämisestä työnantajinsa kanssa.

Päivän aikana puhuimme pienen ryhmäni kanssa sosiaalisen median vaaroista ja toisaalta sosiaalisen median käytöstä turvallisuuteen liittyvässä viestinnässä. Tutustuimme eri viranomaisten sosiaalisen median tileihin ja niiden sisältöihin. Erityisesti huomioimme viranomaisten tekemiä kampanjoita ja niihin liittyviä yksittäisiä kuvia, joiden oheen on kirjoitettu ohjeteksti, jossa kerrotaan viestittävästä asiasta tarkemmin. Kuviossa 7 on esitetty esimerkki Suomen poliisin Facebook-tilillä julkaistusta kuvasta. Näissä kuvissa keskeistä on se, että kuva herättää lukijan huomion ja kuvatekstissä kerrotaan faktatietoa viestittävästä asiasta. Kuvassa itsessään voi olla tiivistettynä viestittävä asia tai vaihtoehtoisesti kuvan ainoa tehtävä on kiinnittää mielenkiinto antamatta lukijalle kuitenkaan enempää informaatiota asiasta. Tällöin lukijan on tutustuttava kuvatekstiin, josta ilmenee viestittävä asia. Mielestäni tämänkaltainen

viestintä on tehokasta, nopeaa ja kustannustehokasta. Viranomaiset ja erilaiset yhteisöt julkaisevat nykyään tämänkaltaisia kuvia varsin paljon ja mielestäni tällainen viestintä olisi osaltaan toimivaa myös yksityisellä sektorilla. Esimerkiksi turvallisuusalan yritykset voisivat nykyistä enemmän osallistua tällaiseen yhteiseen vaikuttamiseen. Samalla tämänkaltaisen ihmisten asenteisiin ja tietoisuuteen vaikuttavan viestinnän lisääminen voisi osaltaan lisätä myös yrityksen itsensä tunnettuutta.

SOVI VALVONNASTA

SOITA NAAPURILLE

POLIISI
POLISEN / FINLAND
Police of Finland

Suomen poliisi
20. huhtikuuta

Askarruttaako oman mökin kunto?

Naapuriapu on hyvä apu, erityisesti näinä aikoina: pyydä tuttavaa käymään tarkistamassa välillä mökkisi tilanne. Sovi naapurien kanssa, että kaikki katsovat epäilyttävien kulkijoiden perään ja ottavat tarpeen vaatiessa yhteyttä poliisiin.

Katso myös poliisin vinkkarivideolta miten voit ennalta ehkäistä mökkimurtoja: <https://youtu.be/U9C0h8GrJI>

Är du orolig över läget på sommarstugan?

Grannhjälp är den bästa hjälpen i synnerhet i dessa tider: be en bekant kolla upp din sommarstuga. Kom överens med bekanta och andra invånare att se efter misstänkta personer och vid behov kontakta polisen.

Spana också in polisens tipsvideo om vad du kan göra för att förhindra stuginbrott: <https://www.youtube.com/watch?v=yMHWfM3LIQ>

Do you worry about summer cottage burglary?

Help from neighbors is the best thing - especially in these times. Make a deal with neighbors that they will keep an eye on your property. Any sightings of suspicious persons should be notified to the police.

Kirjoita kommentti...

Kuvio 7: Kuvakaappaus Suomen poliisin Facebook-tilillä julkaistusta kuvasta (Facebook 2020).

Päivän loppupuolella annoin opiskelijoille tehtävän laatia valitsemastaan, turvallisuuden liittyvästä aiheesta edellä kuvatun kaltaisen kuvan ja kuvatekstin. Opiskelijat suoriutuivat tehtävästä todella hyvin ja selkeästi toiminta sosiaalisessa mediassa on nuorille luontevaa ja toisaalta nuoret osaavat tunnistaa ne keinot, joilla voidaan vaikuttaa nuorten asenteisiin. Opiskelijat valitsivat aiheita hyvin laajalla skaalalla aina kuulokkeet päässä autotiellä kävelystä työturvallisuuteen. Päivän päätteeksi opiskelijat esittelivät oman työnsä muulle ryhmälle.

Viikkoanalyysi

Viikko oli mielestäni kaikista haasteista huolimatta erittäin onnistunut. Jokainen ryhmäni opiskelija osallistui etäluentoihin ja saimme ryhmän kanssa uuden oppimisympäristömme toimimaan. Teams-sovelluksen käytössä oli pieniä ongelmia aluksi, mutta lopulta sovellus saatiin toimimaan jokaisella. Etäluentojen ehdoton etu on mielestäni luentojen tallentamisen mahdollisuus, jolla saadaan helposti ja nopeasti luotua opetuksen lomassa lisää materiaalia etä-

ja itseopiskelun tueksi myöhempää käyttöä varten. Toisaalta etäluennoissa tuntuisi ainakin ensimmäisen viikon osalta olevat se ongelma, että opiskelijat osallistuvat keskusteluun erittäin vähän. Tällöin opetuksesta jää tärkeä vuorovaikutuksen ulottuvuus pois, joka vaikuttaa väistämättä opetukseen ja ryhmän toimintaan. Toisaalta tämä ongelma voi johtua uuden toimintamallin opettelusta, mutta asiaa täytyy seurata. Mikäli vuorovaikutusta ja keskustelua ei synny tulevaisuudessakaan, täytyy minun miettiä keinoja tilanteen korjaamiseksi.

Opiskelijoiden aktivointiin voidaan käyttää esimerkiksi Microsoftin Forms-lomakkeita, joilla voi laatia pikakyselyitä opiskelijoille ja jakaa tulokset kaavioina opetusryhmälle tutkittavaksi (Turun yliopisto 2020). Tämä voisi olla hyvä keino opiskelijoiden mielipiteiden keräämiseen ilman, että opettajan täytyy kysyä jokaiselta opiskelijalta erikseen mielipidettä käsiteltävään asiaan. Itä-Suomen yliopiston (2020) mukaan toinen vaihtoehto opiskelijoiden aktivoimiseen on jakaa opetusryhmä pienryhmiin ja ohjata heidät keskustelemaan annetusta aiheesta. Mielestäni pienryhmien käyttö pelkkänä opetettavan aiheen ympärillä käytävän keskustelun menetelmänä on hyvä ja ohjaa opiskelijoita avoimempaan keskusteluun. Savon ammattiopiston käytössä oleva Teams-sovellus soveltuu tällaisen pienryhmiin jakautumisen helposti. Omaan tiimiin voidaan luoda valmiiksi riittävä määrä kanavia, joihin kaikki opiskelijat pääsevät liittymään. Sen jälkeen opettaja voi jakaa opiskelijat kanavien mukaisesti pienryhmiin, jonka jälkeen opiskelijat menevät omille kanavilleen käymään keskustelua. Keskustelun päätteeksi opiskelijat ovat valmiimpia käsittelemään asiaa koko ryhmän yhteisessä kokouksessa. Olen käyttänyt osittain samaa tekniikkaa opetuksessani, mutta en ole jakanut opiskelijoita nopeasti ryhmiin ainoastaan keskustelemaan annetusta aiheesta. Tämä on kuitenkin opetusmenetelmä, jota aion kokeilla opiskelijoiden aktivoimisessa.

Toinen keskeinen haaste itselleni oli opetusryhmän jakautuminen kahteen osaan niihin, jotka ovat koko viikon minun etäopetuksessani ja niihin, jotka ovat alkuviikon etäopetuksessa ja loppuviikon työssäoppimisjaksolla. Tämä jakautuminen tulee ottaa huomioon opetuksen suunnittelussa, jotta opiskelijoilta ei jää tärkeitä luentoja välistä työssäoppimisen takia ja toisaalta etäopetuksessa olevien opiskelijoiden tulee saada laadukasta opetusta ja mielekästä tekemistä kaikille päiville. Nykyinen ammattiopetuksen malli ohjaa laatimaan opiskelijoille yksilölliset polut, joita kulkemalla opiskelija saa hankittua vaadittavat tiedot tutkinnon saavuttamiseksi. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että tämän kaltaiset ryhmien jakautumiset ovat jatkuvasti yleistynyt ilmiö muutoinkin kuin nyt koronaviruksen aiheuttaman poikkeustilan aikana. Tämä osaltaan osoittaa entisestään verkko-opetusmateriaalin tarpeen, sillä verkkomateriaali voi olla yksi ratkaisu eri tahtiin edistyvien opiskelijoiden opintojen edistämiseksi. Verkko-opetukseen tulee siis mielestäni panostaa myös perustutkinto-opiskelijoiden opintojen osalta, eikä painopisteen tulisi olla ainoastaan ammattitutkinnossa.

3.8 Seurantaviikko 9

Tämän viikon tavoitteena on jatkaa verkko-opetusmateriaalin tuottamista sekä käydä jokaisen opiskelijan kanssa kahdenkeskiset keskustelut opiskelijoiden näyttöihin liittyen. Samalla haluan kuulla kommentteja opiskelijoilta omasta etäopetuksestani ja siinä käyttämistäni menetelmistä.

Maanantai 13.04.2020

Toinen pääsiäispäivä

Tiistai 14.04.2020

Aamupäivä oli varattu opiskelijoille edellisellä viikolla aloitetun ympäristöturvallisuuden liittyvän ryhmätyön tekemiseen. Annoin opiskelijoille kello 12:00 asti aikaa valmistella omia esityksiään. Ohjeistin edelleen jokaista ryhmää avaamaan oman ryhmän Teams-kanavalla videoneuvottelun tehtävän tekemiseksi. Osallistuin vuorollaan jokaisen ryhmän videoneuvotteluun ja ohjeistin tehtävän tekemisessä. Tässä yhteydessä huomasin eroja ryhmien välillä videoneuvottelun hyödyntämisessä. Osa ryhmistä piti neuvottelua auki koko tehtävän tekemisen ajan vaihtaen samalla reaaliaikaisesti tietoa, kun taas osa ryhmistä jakoi videoneuvottelussa tehtävät jokaiselle ryhmäläiselle, jonka jälkeen kokous keskeytettiin ja jokainen ryhtyi tekemään omaa osaansa yksin. Mielestäni jälkimmäinen tapa ei ole paras tapa hyödyntää oppimistehtäviä ja etätyöskentelyn välineitä. Tämä toimintamalli on toki ymmärrettävää käytöstä opiskelijoilta, mutta opettajan tehtävänä on näissä tilanteissa ohjata opiskelijoita oikeaan suuntaan. Tässä yhteydessä täytyy tosin muistaa erilaiset henkilöiden ominaispiirteet ja opiskelijoiden keskinäiset sosiaaliset suhteet, jotka voivat vaikuttaa työskentelytapoihin. Kuitenkin mielestäni turvallisuusalan työt ovat luonteeltaan sellaisia, että opiskelijoiden on opittava toimimaan ryhmässä ja tulemaan toimeen erilaisten ihmisten kanssa. Tässä on jälleen yksi asia, jonka kehittymistä tulee seurata tulevina päivinä ja viikkoina.

Iltapäivällä opiskelijat pääsivät esittämään ryhmätyönsä muulle ryhmälle. Tehtävässä opittujen asioiden lisäksi opiskelijat pääsivät samalla harjoittelemaan esityksen pitämistä etäyhteyksien avulla. Tämä on mielestäni erittäin hyvä asia opiskelijoiden tulevaisuuden kannalta, sillä nyt tapahtunut nopea etäyhteyksiin siirtyminen on osoittanut monin paikoin ilmenevän osaamisvajetta etätyöhön liittyvien menetelmien ja järjestelmien käytössä. Kuitenkin tämän kaltaiset menetelmät tulevat lisääntymään tulevaisuudessa merkittävästi, joten on erittäin hyvä asia, että opiskelijat saavat harjoitusta ja varmuutta töidensä esittämiseen etänä jo opiskeluaikana. Oma työtään esittävän henkilön kannalta on ensiarvoisen tärkeää, että hän tuntee käytettävän ohjelmiston toiminnan ja osaa toimia mahdollisissa esityksen jakamiseen liittyvissä ongelmatilanteissa. On opiskelijoiden etu, että he pääsevät harjoittelemaan näitä taitoja turvallisessa ympäristössä oman tutun ryhmän kesken.

Itse esityksissä opiskelijat osoittivat suoriutuneensa tehtävästä erittäin hyvin. Tehtävät oli enakkoon jaettu siten, että jokainen ryhmä opetti esityksessään muulle ryhmälle jotain uutta aiheeseen liittyen. Tässä yhdistyy mielestäni kaksi keskeistä hyötyä: opiskelijat oppivat uutta kuunnellessaan muiden opiskelijoiden esityksiä ja toisaalta omaa esitystään tehdessään he oppivat oman käsiteltävän aiheensa syvällisemmin.

Opiskelijoiden esityksistä kävi mielestäni hyvin ilmi se, kuinka jatkuvasti videoyhteydellä keskustelleet ryhmät erottuivat ilman keskustelua erikseen työskennelleistä ryhmistä. Ensiksi mainitulla toimintatavalla oli päästy huomattavasti yhtenäisempään lopputulokseen ja esityksen puheenvuorotkin oli jaettu selkeämmin. Puhuimme tästä myös opiskelijoiden kanssa ja samalla kannustin heitä jälleen aktiivisempaan yhteydenpitoon ryhmäläisten kesken.

Esitysten laatimisen ja muiden opiskelijoiden opettamisen voidaan mielestäni katsoa kuuluvan konstruktiviseen oppimiskäsitykseen. Konstruktivismin ajatuksen mukaan tietoa ei siirretä opiskelijaan, vaan opiskelija tuottaa itse tietoa omien tavoitteidensa mukaisesti. Tieto rakentuu ihmisen ajattelun kautta, jolloin tieto nähdään muuttuvana ja dynaamisena koosteena. Opiskelija siis luo itse itselleen uutta tietoa tulkitsemalla vastaanottamaansa informaatiota. Tämä oppimiskäsitys on vastakohta tekniselle oppimiskäsitykselle, jossa opettaja siirtää tietoa suoraan oppijalle. (Ojanen 2006, 41.) Mielestäni tällainen tiedon hankintaan ja käsittelyyn liittyvä osaaminen on nyky-yhteiskunnassa erittäin tärkeää ja se tukee elinikäisen oppimisen tavoitteita. Opiskelijalle itselleenkin on usein mielekkäämpää päästä itse tutkimaan opiskeltavaa asiaa, kuin kuunnella auktoriteetin roolissa olevan opettajan sanelemia faktoja.

Toisaalta konstruktivismiin kohdistuu myös voimakasta kritiikkiä. Konstruktivismi olettaa, että itseohjautuvuuden valmiudet kehittyvät ihmisessä jo varhaisella iällä luonnostaan. Tätä oletusta noudatetaan konstruktivisissa varsin suoraviivaisesti, jolloin uskotaan lapsen kehittyvän parhaiten tilanteessa, jossa hänet jätetään toimimaan täysin itseohjautuvasti ja vapaasti. Lapsen osakseen saama luottamus onkin omiaan ohjaamaan häntä ottamaan vastuuta omasta elämästään, mutta on muistettava, että järkevän itseohjautuvuuden kykyjä täytyy kehittää. Liian optimistinen oletus lapsen luontaisen itseohjautuvuuden riittävydestä voi aiheuttaa tilanteen, jossa opiskelija jää yksin ilman tukea etsimään tietoa sen sijaan, että opettaja tarjoaisi hänelle valmiiksi jäsenneltyä tietoa. Lapsen on vaikea luoda tietoa tyhjästä ja hänelle tulee leikin tarjota tiedon solmukohtia rakennusaineiksi. (Puolimatka 2002, 363-364.)

Mielestäni konstruktivismi on oikeassa siinä, että opiskelijoita tulee kannustaa ja ohjata itsenäiseen ajatteluun ja tiedonhankintaan. Opiskelijoille kehittyvä tietopohja, taidot ja osaaminen ovat opiskelijan kannalta mielekkäämpiä ja hyödyllisempiä silloin, kun hän on saanut yhdistettyä opitun tiedon kokemuksiinsa ja elämäntähtämyksiinsä. Konstruktivismi ei saa kuitenkaan muodostua liian vallitsevaksi opetustyön ohjaajaksi. Opiskelijaa ei tule jättää yksin selviämään uuden tiedon hankkimisesta, vaan hänelle on edelleen tarjottava riittävä määrä

opetusta ja hänen itseohjautuvuutensa kykyjä on tuettava. Puolimatka (2002, 261) toteaaakin, että konstruktivismi tuskin kelpaa kokonaisvaltaiseksi opetuksen teoriapohjaksi, mutta sitä voidaan käyttää opetuksen monipuolistamisessa.

Keskiviikko 15.04.2020

Tämä päivä oli varattu etäluennoille ja kahdenkeskisille keskusteluille opiskelijoiden kanssa. Aamupäivän aikana pidin luentoa rikostentorjunnasta. Aihe oli selkeästi opiskelijoille mielenkiintoisempi kuin ympäristöturvallisuus, mikä on ymmärrettävää. Ympäristöturvallisuus on opiskelijoille kenties vaikeasti hahmotettava aihe, eikä opiskelijan välttämättä ole helppo hahmottaa aiheen merkitystä omiin opintoihin tai tulevaan työkuvaan liittyen. Rikostentorjunta on aiheena monen mielestä mielenkiintoisempi, sillä aiheesta löytyy valtavasti helposti ymmärrettäviä käytännön esimerkkejä ja rikostentorjunta liittyy olennaisesti vartijan työhön, jonka moni opiskelija on nimennyt tulevaisuuden tavoitteekseen. Sain päivän aikana tehtyä kaksi tallennetta luennoistani, ja opiskelijat osallistuivat aiheeseen liittyvään keskusteluun aiempaa paremmin.

Ilmapäivän aikana annoin opiskelijoille pienen tehtävän ja samalla kävin kahdenkeskisiä keskusteluja opiskelijoiden kanssa. Opiskelijat tuntuivat olevan varsin tyytyväisiä tarjottuun etäopetukseen, eikä suuria kehityskohteita noussut esille. Osa opiskelijoista nimesi tilanteen haasteeksi unirytmiiin liittyvät ongelmat. Vapaampi päivärytmi ja arkirutiinien rikkoutuminen ovat aiheuttaneet osalla vuorokausirytmien siirtymisen eteenpäin, jolloin opiskelija valvoo myöhään ja nukkuu aamulla mielellään pitkään. Tämä on kyllä käynyt myös minulle selväksi myöhästymisien ja aamuisin todella väsyneeltä kuulostavien opiskelijoiden kautta. Keskustelin näiden opiskelijoiden kanssa keinoista tilanteen parantamiseksi. Arkirutiinien ylläpito, liikunta, ravinto sekä ”kouluun lähteminen” aamuisin ovat hyviä keinoja rytmien ylläpitämiseksi. Opiskelijoille ja etätöissä oleville olisi hyödyllistä lähteä aamulla ulos kävelemään hetkeksi, jotta keho heräisi uuteen päivään ja olisi valmiina työntekoon ja opiskeluun. Mikäli opiskelija herää esimerkiksi viisi minuuttia ennen koulupäivän alkua ja seuraa opetusta sängyllä maaten, on täysin ymmärrettävää, että päivä ei meinaa lähteä käyntiin eikä opetusta jaksata seurata. Rytmien ylläpitämiseksi olenkin päättänyt pitää kaikki etäopiskelupäiväni lukujärjestyksen mukaisessa aikataulussa, jolloin opiskelijoiden on herättävä aamulla opiskelemaan.

Torstai 16.04.2020

Tämän päivän aikana annoin muun opetuksen ohessa minun opetuksessani oleville opiskelijoille yksityisyyden suojaan liittyvän tehtävän. Jaoin heille videon, jossa yksityisyyden suojaa käsiteltiin tutkivan journalismin keinoin. Videon katsomisen jälkeen opiskelijoiden tuli kirjoittaa essee yksityisyyden suojaan liittyen annettujen apukysymysten avulla. Esseen pituudesta en antanut tarkkoja määritelmiä, mutta pyysin opiskelijoita pohtimaan asiaa monelta kantilta ja perustelemaan näkemyksiään. Tehtävän palautusaika oli päivän päätteeksi.

Iltapäivällä meillä oli jälleen viikoittainen, useamman Varkaudessa sijaitsevan koulutusalan palaveri, jossa välitettiin viimeisimpiä Savon ammattiopiston tiedotteita sekä keskusteltiin onnistumisista ja haasteista, joita henkilöstö on kohdannut viikon aikana. Palaverin jälkeen luin ja arvioin opiskelijoiden päivän aikana kirjoittamat esseet. Esseet olivat sellaisia kuin olin odottanutkin, lyhyitä ja melko suppeita. Tarkoitukseni olikin katsoa millaisia esseitä opiskelijat kirjoittavat antamalla ohjeistuksella ja esseiden jäädessä suppeiksi, kuten nyt asian tila oli, he jatkaisivat esseen kirjoittamista seuraavana päivänä. Näin opiskelijat saavat palautetta omasta tekemisestään nopeasti ja pystyn neuvomaan jokaista yksilöllisesti eteenpäin esseen kirjoittamisessa.

Perjantai 17.04.2020

Tämän päivän lukujärjestyksen mukainen koulupäivä opiskelijoilla oli vain neljän oppitunnin mittainen, joten päivän tavoitteena oli ainoastaan saattaa valmiiksi edellisen päivän esseet tutustumalla ensin lisäaineistoon aiheeseen liittyen. annoin opiskelijoille useita linkkejä yksityisyyden suojaan ja tietoturvasivustoille ja ohjeistin heitä tutustumaan niihin. Näiden sivustojen pohjalta opiskelijoiden tuli jatkaa esseen kirjoittamista ja laajentaa niiden näkökulmaa. Samalla kävin keskusteluja yksittäisten opiskelijoiden kanssa ja ohjeistin heitä esseen kirjoittamisessa. Päivän päätteeksi luin opiskelijoiden päivittämät esseet ja kehitys edellisestä päivästä oli todella suurta. Osaltaan kyse voi olla siitä, että opiskelijat kuvittelivat pääsevänsä tehtävästä aluksi helpolla kirjoittamalla vain lyhyesti aiheesta, mutta varsinkin joidenkin opiskelijoiden päivitettyistä esseistä kävi hyvin ilmi, kuinka osaamista oli lisätty tutustumalla lisää tausta-aineistoon.

Iltapäivän aikana pidimme Varkauden turvallisuusalan opettajien kesken palaverin, jossa suunnittelimme lukuvuoden 2020-2021 toteutussuunnitelmaa. Palaverin päätteeksi olimme saaneet valmiiksi otsikkotasaisen suunnitelman seuraavan lukuvuoden toteutuksesta ja opintojaksojen sijoituksista. Suunnitelmamme mukaan ensimmäisen vuoden opiskelijoille opetusta jaetaan selkeämpiin opintokokonaisuuksiin ja opiskelijoiden osaamisen näyttöjä pidetään näiden opintokokonaisuuksien pohjalta useampi kappale pitkin lukuvuotta. Näin opiskelijoiden edistymistä pystytään seuraamaan paremmin ja tukea tarvitsevat opiskelijat erottuvat joukosta aikaisemmin. Osaamisen näyttämiset myös motivoivat opiskelijoita suoriutumaan tehtävistä hyvin, sillä he tietävät tutkinnon osan arvosanan muodostuvan näiden näyttöjen perusteella.

Viikkoanalyysi

Viikko oli edellistä viikkoa helpompi opetuksen osalta, sillä etäopetuksen toimintamalli ja työkalut alkavat olla itselleni tutumpia. Tämän viikon keskeinen havainto etätyöskentelystä oli kuitenkin sen kuormittavuus. Kuusi tuntia päivässä äänessä tietokoneen ääressä, ilman että

välttämättä näkee ainoankaan opiskelijan kuvaa, on erittäin uuvuttavaa. Osaltaan kuormituksen taustalla on nopeaan muutokseen sopeutuminen, mutta mielestäni yksi keskeinen kuormitustekijä on sanattoman, eli nonvebaalisen viestinnän puuttuminen keskusteluista. Kauppilan (2000, 33-34) mukaan ihminen viestii sanattomasti enemmän kuin sanallisesti, sanattoman viestinnän muodostaessa keskimäärin 60 prosenttia kaikesta viestinnästä. Sanattomaan viestintään kuuluu Kauppilan mukaan esimerkiksi ilmeet, eleet, olemus, asento sekä tilankäyttö. Etäopetuksen aikana en näe ruudultani muuta kuin jaettavan PowerPoint esityksen tai muun pohjamateriaalin, jolloin en pääse tulkitsemaan muiden antamia sanattomia viestejä. Samalla myös omasta viestinnästäni jää merkittävä osa pois, kun en pysty ilmeilläni, eleilläni ja asennoillani välittämään haluamaani viestiä. Tämä yhdistettynä opiskelijoiden opetuksen aikana suorittaman sanallisen viestinnän määrän romahtamiseen aiheuttaa opettajalle huomattavaa henkistä kuormaa. Tästä syystä mielestäni ei ole mahdollista tai ainakaan järkevää järjestää pitkäkestoisesti ainoastaan niin sanottua etänä järjestettävää lähiopetusta, jossa koulupäivät rakentuvat täysin samalle pohjalle, kuin koululla tapahtuvassa lähiopetuksessa. Pitkään jatkuvassa etäopetuksessa on mielestäni otettava runsaasti erilaisia oppimisen keinoja käyttöön, jotta opiskelijoiden motivaatio sekä opettajan ja opiskelijoiden henkinen kuormittavuus pysyvät siedettävällä tasolla.

3.9 Seurantaviikko 10

Tämän viikon tavoitteena on testata erilaisia oppimisen menetelmiä ja jatkaa luentojen tallentamista sekä opiskelijoiden motivoimista etäopiskeluun.

Maanantai 20.04.2020

Aamu alkoi rikostentorjunnan luennolla. Aiheena oli tilannetorjunta rikostentorjunnan väliinena. Puhuin jälleen kerran yli tunnin yksin, ilman että opiskelijat kommentoivat opetuksesta juuri mitään. Näinä hetkinä väistämättä tulee mieleen, että kuuntelevatko opiskelijat luentoja ollenkaan ja kiinnostaako aihe heitä lainkaan. Luennon jälkeen nostin asian keskusteluun ryhmän kanssa ja yllätyksekseni sain useita kommentteja, joiden mukaan etäluentoni ovat mielenkiintoista seurattavaa ja kotona luentojen seuraaminen on helpompaa kuin koulussa. Opiskelijat nostivat esiin häiriöttömän ympäristön, jossa opiskelukaverit eivät ole häiritsemässä opiskelua. Häirintä ei tässä yhteydessä tarkoita niinkään muiden häiritsevää käytöstä, vaan pikemminkin ärsykeitä, joita ympärillä olevat kaverit aiheuttavat. Luokkatilassa opiskelijan on helppo harhautua juttelemaan vieressä istuvan opiskelijan kanssa täysin aiheeseen liittymättömistä asioista, näyttää kaverille kännykkävideoita tai muutoin keskittyä enemmän muihin opiskelijoihin kuin opetukseen. Etäopetuksessa näitä häiriötekijöitä ei ole, joten opiskelijat pystyvät keskittymään opetukseen paremmin. Tämä oli itselleni erittäin positiivinen tieto, joka auttaa asennoitumaan tuleviin luentoihin.

Etäopetus tarjoaa mielestäni näin ollen erittäin hyvän opiskelutavan opiskelijoille, joilla on koulunkäyntiin liittyviä ongelmia ylivilkkauksen tai keskittymishäiriöiden takia. Toisaalta etäopiskelu on toimiva ratkaisu myös sellaisille opiskelijoille, jotka eivät viihdy sosiaalisissa tilanteissa muiden opiskelijoiden kanssa. Tämä on mielestäni joidenkin henkilöiden ominaispiirre, jota perinteinen luokkaopetus ei ole pystynyt huomioimaan ja tukemaan riittävästi. Etäopetuksen asema tulevaisuuden työkaluna onkin noussut useissa keskusteluissa esille ja itse olen vahvasti sitä mieltä, että etäopetus on tullut koulutusjärjestelmäämme pysyvästi.

Tiistai 21.04.2020

Tämän päivän ohjelmassa oli uuden tehtävämuodon kokeileminen. Luento-osuuden jälkeen annoin opiskelijoille tehtävän, jossa heidän oli ensiksi kuunneltava Keskusrikospoliisin julkaisema Kuulusteluhuone-podcast, jonka kesto oli noin 45 minuuttia. Tämän jälkeen opiskelijoiden tuli valita toinen podcastista käsitellyistä kahdesta aiheesta. Opiskelijoilla oli valittavanaan huumausaineet tai lapsiin kohdistuva houkuttelu internetissä. Opiskelijoiden tehtävänä oli laatia video, sosiaalisen median kampanja, koulutuspaketti tai jokin muu tuotos, jolla he pyrkivät vaikuttamaan valitsemansa haitallisen tapahtuman syntyyn. Opiskelijoiden tuli valita kohderyhmä, johon he pyrkivät vaikuttamaan ja laatia sen pohjalta jokin vaikuttamisen väline aiheeseen liittyvien haittojen ehkäisyyn.

Podcastin käyttäminen oli itselleni uusi opetuksen keino. Olen kuluvan lukuvuoden aikana havainnut nuorten vapaa-ajalla tapahtuvan lukemisen olevan todella vähäistä ja myös koulussa lukemiseen liittyvät tehtävät aiheuttavat usein vastaväitteitä. Tätä havaintoa tukee myös Terveiden ja hyvinvointilaitoksen (2020) kouluterveyskysely, jonka mukaan koko maassa ammattioppilaitoksissa opiskelevista nuorista ainoastaan 16,6 prosenttia ilmoitti lukevansa kirjoja vapaa-ajallaan vähintään kuukausittain ja peräti 55,6 prosenttia ei lue koskaan kirjoja vapaa-ajallaan. Tästä syystä päätin kokeilla tiedon hankkimista pelkästään kuuntelun avulla. Keskustelimme ryhmän kanssa podcastin sisällöstä ja ylipäätään siitä soveltuuko kyseinen tiedon hankkimisen muoto opiskelijoille. Moni opiskelija oli sitä mieltä, että podcastin kuuntelu oli hyvä oppimisen keino, mutta valittu podcast oli monen mielestä liian hidastempoinen ja siinä käytettiin sanoja, joita opiskelijat eivät ymmärtäneet. Kuitenkin kokonaisuutena voidaan todeta, että opiskelijat ottivat tehtävän hyvin vastaan. Itse tehtävän toteutuksen osalta opiskelijat jakaantuivat jotakuinkin puoliksi aiheiden välillä ja noin puolet valitsi toteutustavaksi sosiaalisen median kampanjan ja toinen puolikas koulutuspaketin. Tehtävä oli varsin laaja, joten opiskelijoille varattiin aikaa jatkaa sen tekemistä myös seuraavana päivänä.

Iltapäivällä oli Savon koulutuskuntayhtymän järjestämä riskienarviointi työssä-koulutus, jonka puhujana oli Työturvallisuuskeskuksen asiantuntija Lasse Kammonen. Koulutettavat asiat liittyivät riskienarvioinnin perusteisiin, joten aihe oli itselleni tuttu. On kuitenkin mielenkiin-

toista seurata toisen asiantuntijan koulutusta aiheesta, jota itse opettaa. Koulutusta seuraamalla sai uusia näkökulmia ja uusia ideoita siitä, kuinka saman asian voisi esittää jollain uudella tavalla. Tästä syystä mielestäni kaikki omaan alaan liittyvä kouluttautuminen on opettajalle erittäin hyödyllistä, vaikka opetettava aihe olisikin itselleen täysin tuttu. Jos suuri kokonaisuus on kuulijalla jo tiedossa, niin koulutuksessa voi aina keskittyä pieniin yksityiskohtiin.

Keskiviikko 22.04.2020

Aamupäivän aikana opiskelijat jatkoivat edellisen päivän tehtävän tekemistä, ja minä kävin heidän kanssaan kahdenkeskisiä keskusteluja tehtävän toteutuksesta. Keskellä päivää oli Savon koulutuskuntayhtymän järjestämä hyvinvointikoulutus opiskelijoille. Koulutuksen aiheena oli arvot, tavoitteet ja teot. Seurasimme opiskelijoiden kanssa koulutuksen, jonka jälkeen kokoonnuimme omaan tiimiin keskustelemaan koulutuksen sisällöstä. Kaikki opiskelijat eivät selvästikään olleet sisäistäneet koulutuksen hyötyjä, mutta joillekin koulutus oli antanut selvästi uutta ajateltavaa omista arvoista ja asenteista. Mielestäni on tärkeää järjestää etäopetuksen aikana opiskelijoille myös kevyempiä luentoja, joiden tarkoitus on motivoida ja kannustaa opiskelijoita jatkamaan. Tästä toisena esimerkkinä on juuri ennen vappua järjestettävä Savon koulutuskuntayhtymän opiskelijoiden ja henkilöstön vapputapahtuma, jossa molemmat puhujat on valittu opiskelijoiden itsensä toiveiden mukaisesti ja aiheina tulee olemaan opiskelijoiden kannustaminen eteenpäin opinnoissa ja elämässä.

Ilmapäivän aikana opiskelijoiden tuli palauttaa edellisen päivänä aloitetut tehtävät. Opiskelijat ylittivät suorituksillaan kaikki odotukseni ja tehtävät oli tehty erinomaisen hyvin. Koulutuspaketit olivat kaikki hyvin laadittuja ja niille oli mietitty selkeä kohderyhmä. Osa opiskelijoista oli laatinut koulutuksen nuorille, kun taas osa oli suunnannut kouluksensa vanhemmille, jotta he osaisivat ohjeistaa lapsiaan toimimaan turvallisesti esimerkiksi internetissä. Myös sosiaalisen median kampanjoihin oli panostettu ja niihin oli laadittu kuvia ja tekstejä, joita voitaisiin julkaista sosiaalisen median kanavilla. Nämä kuvat ja tekstit olivat monet niin hyviä, että ne voitaisiin sellaisenaan julkaista sosiaalisen median alustoilla. Keskustelinkin asiasta toisen turvallisuusalan opettajan kanssa ja puhuimme, että alalle ollaan perustamassa omat sosiaalisen median käyttäjätilit, joiden kautta aiotaan toteuttaa markkinointia ja alaan liittyvää viestintää. Tähän toimintaan soveltuisi erittäin hyvin opiskelijoiden tekemien kuvien ja tekstien julkaisu. Näitä tilejä ei ole vielä käytössä, mutta asia päätettiin ottaa keskusteluun, kun tilit on saatu avattua.

Mietin itse mikä sai opiskelijat suoriutumaan poikkeuksellisen hyvin juuri tästä tehtävästä. Syy tähän voi olla siinä, että opiskelijat saivat itse vapaasti valita annettujen aiheiden ja toteutustapojen väliltä. Toinen keskeinen syy on mielestäni tehtävän käytännönläheisyys. Opiskelijat pääsivät tekemään haluamastaan aiheesta haluamallaan toteutustavalla työn, jonka ta-

voitteena oli pyrkiä vaikuttamaan ihmisten käyttäytymiseen ja riskitietoisuuteen. Tällöin opiskelijat motivoituivat kenties paremmin tehtävään kuin silloin, jos aihe on opiskelijoille itselleen vaikea eikä aiheesta löydy kosketuspintaa reaali maailman kanssa.

Torstai 23.04.2020

Aamupäivän aikana pidin opiskelijoille luennon riskienhallinnasta ja riskienhallintaprosessista. Tämä aihe on mielestäni keskeisin opiskeltava aihe myös turvallisuusalan perustutkinnon opiskelijoille, sillä riskienhallinnan menetelmät ja riskilähtöinen ajattelu ovat myös käytännön työtä suorittavan vartijan tai turvalaiteasentajan tärkeimpiä työkaluja. Käytännön vartijan työtä opiskelijat tulevat harjoittelemaan tulevissa tutkinnon osissa, mutta riskilähtöinen ajattelu on mielestäni saatava rakennettua opiskelijoille ennen käytännön työhön siirtymistä. Tämä aihe on kulkenut kiinteänä osana opetustani koko lukuvuoden ajan, joten tämän päivän luennossa vain palautettiin mieleen riskienhallinnan perusteita.

Loppupäivän ajan opiskelijat tekivät viimeisiä tehtäviä, joita heiltä on jäänyt tekemättä lukuvuoden aikana. Ne opiskelijat, joilla tehtävät olivat jo tehtynä, siirtyivät tekemään omia osaamisen näyttöjään. Iltapäivän aikana osallistuin vielä henkilöstöpalaveriin, jossa tarkoituksena oli jälleen jakaa kokemuksia ja kertoa hyviä käytänteitä sekä käsitellä organisaation sisäiset tiedotusasiat.

Perjantai 24.04.2020

Aamulla osallistuimme opiskelijoiden kanssa Suomen standardisoimisliiton järjestämään webinaariin, jonka aiheena oli riskienhallinta. Olin aikaisemmin tiedustellut sähköpostitse koulutuksen soveltuvuudesta toisen asteen opiskelijoille ja olin saanut vastauksen, jonka mukaan sisältö sopisi myös minun opiskelijoilleni. Webinaari olikin mielestäni erittäin hyvä ja siitä oli hyötyä myös opiskelijoilleni. Huono puoli opiskelijoiden kannalta oli se, että puhujat käyttivät puhuessaan asiantuntijamaista kieltä, joka sisältää paljon vierasperäisiä- ja sivistyssanoja sekä runsaasti viittauksia eri standardeihin. Tiedän opiskelijoiltani jo aiemmin saamani palautteen pohjalta, että nuorille on vaikeaa seurata opetusta, jossa on paljon heille tuntemattomia sanoja. Tämä sama aihe nousi esille myös webinaarin jälkeen käydyissä keskusteluissa. Kuitenkin opiskelijat olivat pystyneet seuraamaan luentoja, ja he olivat oppineet aiheesta lisää. Mielestäni tämänkaltaiset ulkopuoliset webinaarit ovat erittäin hyvä lisä etäopiskelun lomaksi, sillä ne tuovat vaihtelua opiskelijoille ja tarjoavat myös opettajalle tilaisuuden oppia uutta. Lisäksi ulkopuolisen koulutuksen jälkeen opiskelija voi asettua loppukeskusteluissa opiskelijoiden rinnalle ja kommentoida luentoja oppijan roolissa. Tämä tuo mielestäni hyvää vaihtelua muutoin kovin kaavamaisesti eteneviin koulupäiviin.

Viikkoanalyysi

Viikko oli mielestäni jälleen onnistunut etäopetusviikko. Erityisesti esiin täytyy nostaa onnistunut tehtävä, joka sai opiskelijat ylittämään itsensä. Syitä tehtävän onnistumiseen voi olla monia ja lopulta syy voi olla täysin tehtävän suunnittelusta ja tehtävänannosta riippumaton, mutta silti näistä onnistumisista pitää mielestäni oppia vähintään yhtä paljon kuin epäonnistumisistakin. Tulosta tulee arvioida, pohtia sen syitä ja yrittää toistaa tai muuttaa toimintaa, riippuen siitä oliko suoritus onnistunut vai epäonnistunut. Itselleni tästä jäi arvioitavaksi tehtävän käytännönläheisyyden vaikutus sekä vapaamuotoisemman rajauksen merkitys onnistumiselle. Kallion (2016, 45) mukaan juuri kokemukset siitä, että ympäristö antaa henkilölle mahdollisuuksia vaikuttaa omiin asioihinsa sekä arvostaa hänen valintojaan lisää motivaatiota ja hyvinvointia.

Tulevien näyttösuoritusten osalta olen suunnitellut, että annan opiskelijoille yksittäisiä päiviä aikaa kirjoittaa näyttötehtäviä. Tähän liittyen vaadin kuitenkin, että opiskelijat aamulla laativat ja lähettävät minulle suunnitelman sekä tavoitteet päivän aikana suoritettavista tehtävistä. Edelleen päivän päätteeksi opiskelijoiden tulee raportoida minulle mitä he todella saivat aikaan. Tällaisen tehtävän avulla opiskelijat voivat oppia tehtävien ja työpäivän suunnittelua sekä raportointia, jotka ovat työelämässä erittäin tärkeitä taitoja. Mielestäni etäopetukseen siirtyminen on luonut hyvät edellytykset testata erilaisia opetusmenetelmiä ja tehtävämuotoja ja näin ollen kerryttää tietoa ja kokemusta toimivista käytännteistä. Olen itse opettajana varsin kokematon, joten en ole luonut itselleni vakiintuneita tapoja toteuttaa opetusta. Koen, että tämä on minulle etu, sillä pystyn vapaammin muokkaamaan omaa toimintaani ja kokeilemaan uusia toimintamalleja.

4 Pohdinta ja yhteenveto

Päiväkirjamuotoinen opinnäytetyö antoi erittäin mielenkiintoisen uuden näkökulman omaan työhön. Omaan osaamista, työmenetelmiä, esiintymistä ja tiedonhankkimista täytyi käsitellä täysin uudella tavalla. Päiväkirjan kirjoittaminen ja päivittäinen oman työn sekä osaamisen reflektointi pysäyttivät miettimään omaa työtä ja auttoivat löytämään työstä uusia ulottuvuuksia. Omaan työhönsä rutinoituminen aiheuttaa usein työn yksityiskohtien katoamisen, jolloin työtä suorittaa rutiininomaisesti, ainoastaan suurta kokonaisuutta ajatellen. Päivittäinen työn raportointi päiväkirjaan pakottaa kirjoittajansa pois tästä suuren kokonaisuuden kuvasta kohti pienempien yksityiskohtien huomioimista ja analysointia.

Omalta osaltani päiväkirjamuotoinen opinnäytetyö toimi uuden työn oppimisen ja itseni kehittämisen välineenä. Olen toiminut nykyisessä työssäni turvallisuusalan opettajana ammattipilaitoksessa vasta vajaan yhden lukuvuoden ajan. Tästä syystä en ole vielä ajautunut omassa

työssäni rutiinimaiseen suorittamiseen, vaan uuden oppiminen ja oman osaamisen arviointi olivat läsnä työssäni jo ennen opinnäytetyön aloittamista. Päiväkirjan kirjoittaminen toimi minulla kuitenkin uusien asioiden jäsentelyn ja omien kehityskohteiden listaamisen apuvälineenä. Oman kokemukseni perusteella voinkin todeta, että päiväkirjan kirjoittaminen toimii erittäin hyvänä keinona uuteen työhön perehdyttäessä. Vaikka organisaatio antaisikin tukensa uuden työntekijän perehdytyksessä, niin työntekijän itsensä tekemä työn ja sen vaatimusten kirjaaminen ja analysointi ovat toimiva keino asioiden sisäistämisessä.

Opinnäytetyön alkuperäisenä tavoitteena oli oman työn ja osaamisen kehittämisen lisäksi laatia verkko-opetusaineisto yhteen turvallisuusalan ammattitutkinnon tutkinnon osaan. Opinnäytetyö kulkikin ensimmäiset viikot kohti tätä tavoitetta, mutta viidennen seurantaviikon alussa tapahtui merkittävä muutos toimintaympäristössä, joka pakotti minut harkitsemaan omia tavoitteitani uudelleen. Viidennen seurantaviikon alussa valtioneuvoston päätöksellä toisen asteen oppilaitoksissa kiellettiin pääosin lähiopetuksen tarjoaminen, jonka johdosta kaikki opetustyö siirtyi etäopetukseksi. Muutos oli seurausta maailmanlaajuisesti pandemiaksi kehityneestä koronavirustilanteesta, jonka pahenemista Suomessa päätöksellä pyrittiin hillitsemään. Etäopetukseen siirtyminen tarkoitti sitä, että opiskelijat suorittivat opintojaan kotoaan käsin ja opetuksessa sekä yhteydenpidossa tuli käyttää puhelimia, Wilmaa, Moodlea ja itselleni uutena järjestelmänä Microsoft Teams- sovelluksen videoneuvotteluita. Tilanne muuttui todella nopeasti ja vaati valtavasti sopeutumista sekä uuden opettelua niin minulta, kuin opiskelijoiltakin.

Ensimmäiset viikot etäopetukseen siirtymisen jälkeen menivät pääosin uusiin työmenetelmiin ja ohjelmistoihin tutustuessa. Keskeisimpinä sovelluksina jo aiemmin mainittu Microsoft Teams, siihen liittyvä videopalvelu Stream sekä videoiden editointiin, säilyttämiseen ja jakamiseen tarkoitettu Planet eStream. Uusiin menetelmiin ja sovelluksiin tutustuessa kypsyi ajatus verkko-opetuksen käyttömahdollisuuksien hyödyntämisestä laajemminkin. Etäluennoista syntyy sujuvasti tallenteita luennoista, joita voidaan käyttää esimerkiksi poissaolleiden opetusmateriaalina, mutta samoja luentoja voidaan käyttää myös tulevana vuosina opetuksessa. Toisaalta tutkinnon perusteisiin tarkemmin tutustuttaessa selvisi, että turvallisuusalan perus- ja ammattitutkinnon sekä turvallisuusalan erikoisammattitutkinnon sisällöt ovat ainakin osin yhteneväisiä ja samoja materiaaleja voitaisiin hyödyntää kaikissa tutkinnoissa. Syntyi ajatus laatia videopohjaisia verkko-opetusmateriaaleja, jotka käsittelevät esimerkiksi turvallisuuden perusteita, riskienhallintaa sekä yritysturvallisuuden perusteita. Näiden perusteiden päälle voidaan sitten rakentaa kussakin tutkinnossa ja tutkinnon osassa tarvittavia lisämateriaaleja ja lopulta opiskelija täydentää osaamistaan tekemällä tietämystä syventäviä tehtäviä. Opinnäytetyön loppupuolella asetin tavoitteekseni tämän kaikkia tutkintoja hyödyttävän pohjamateriaalin tuottamisen, yksittäisen tutkinnon osan materiaalin sijaan.

Mielestäni tehty muutos opinnäytetyön suunnitelmassa oli perusteltu ja omaa osaamistani sekä työnantajani etua eniten hyödyttävä. Sain jäljelle jääneiden seurantaviikkojen aikana tuotettua runsaasti kaikkia Savon ammattiopistossa tarjottavia turvallisuusalan tutkintoja hyödyttävää verkko-opetusmateriaalia tallentamalla opetusryhmälle pitämiäni luentoja sekä tuottamalla videoita ja PowerPoint-esityksiä myös opetuksen ulkopuolella. Näin ollen voidaan todeta, että saavutin opinnäytetyölleni asetetut tavoitteet, vaikka tavoite muuttuikin matkan varrella. Jatkokehityksellekin jäi vielä runsaasti tilaa, sillä opetusmateriaalin ja tutkinnon rakenteiden suunnittelussa on vielä työtä. Tämä työ tulee osaltani jatkumaan myös opinnäytetyön jälkeen.

Etäopetukseen sopeutuminen oli merkittävin koettelemus ja oppimisen paikka opinnäytetyöprosessin aikana. Haasteita riitti oman osaamisen, opiskelijoiden osaamisen sekä motivoinnin, teknisten järjestelmien ja työergonomian osalta. Etäopetukseen siirtyminen onnistui kuitenkin niin itseltäni, kuin Savon ammattiopistoltakin erittäin hyvin. Tämä herättikin positiivisen ajatuksen myös ammattioppilaitoksissa tapahtuvasta opettamisesta tulevaisuudessa. Mielestäni nyt koettu muutos kantaa opetusta eteenpäin myös tulevaisuudessa ja näkisin mielelläni myös ammattioppilaitosten painottavan opintojaan tietynlaisen hybridimallin suuntaan. Perinteisen luokkaopetuksen ja käytännön työsalitoiminnan lisäksi etäopetuksella on mielestäni entistä suurempi paikka muiden opetusmenetelmien rinnalla. Yhdenkään opetusmenetelmän ei tarvitse syrjäyttää toista, vaan eri menetelmiä yhdistelemällä päästään mielestäni kaikkia osapuolia parhaiten hyödyttävään lopputulokseen.

Lähteet

Painetut

Haravuori, H., Muinonen, E., Kanste, O. & Marttunen, M. 2016. Mielenterveys- ja päihdetyön menetelmät opiskeluterveydenhuollossa. Helsinki: Juvenes Print-Suomen Yliopistopaino

Kallio, J. 2016. Opettämisen vallankumous, opettajasta elinikäisen oppimisen valmentajaksi. Helsinki: Tietosanoma

Kauppila, R. 2000. Vuorovaikutus ja sosiaaliset taidot, vuorovaikutusopas opettajille ja opiskelijoille. Jyväskylä: PS-kustannus

Kokko, M. & Martin, L. (toim.) 2019. Lasten ja nuorten liikuntakäyttäytyminen Suomessa. Helsinki: Opetus- ja kulttuuriministeriö

Tuononen, K. & Pelkonen, M. 2004. Tiedon kaatamisesta tiedon janoon - digitaaliselle oppimateriaalille pedagogisia perusteita. Teoksessa Korhonen, V. (toim.) Verkko-opetus ja yliopistopedagogiikka. Tampere: Cityoffset

Norrena, J. 2019. Oman oppimisen kapteeni. Jyväskylä: PS-kustannus

Ojanen, S. 2006. Ohjauksesta oivallukseen, ohjausteorian käsittelyä. Helsinki: Yliopistopaino

Puolimatka, T. 2002. Opetuksen teoria, konstruktivismista realismiin. Helsinki: Tammi

Sähköiset

Ehkäisevä päihdetyö Ehyt ry. 2019. Viitattu 12.05.2020. http://www.ehyt.fi/sites/default/files/tiedostot/tositietoa_alkoholi_verkkoon2_s.pdf

Elinkeinoelämän keskusliitto. 2016. Viitattu 16.02.2020. <https://ek.fi/mita-teemme/tyoelama/yritysturvallisuus/>

Guo, P., Kim, J. & Rubin, R. 2014. Viitattu 13.05.2020. https://www.researchgate.net/publication/262393281_How_video_production_affects_student_engagement_An_empirical_study_of_MOOC_videos

Itä-Suomen yliopisto. 2020. Viitattu 19.05.2020. <https://wiki.uef.fi/display/opkmateriaalit/Aktivointi+ja+vuorovaikutus+massa-+ja+verkkoluennoilla>

Laki ammatillisesta koulutuksesta. 531/2017. Viitattu 20.02.2020 <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2017/20170531#L5>

Opetushallitus. 2017. Viitattu 18.02.2020. <https://eperusteet.opintopolku.fi/eperusteet-service/api/dokumentit/6351433>

Opetushallitus. 2018. Viitattu 22.03.2020. https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/191033_digitalisaatio_ammattisessa_koulutuksessa.pdf

Opetushallitus. 2020a. Viitattu 02.05.2020. <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/tutkintojen-perusteet>

Opetushallitus. 2020b. Viitattu 22.02.2020. <https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/esitys/3932283/reformitiedot>

Opetushallitus. 2020c. Viitattu 22.02.2020. <https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/esitys/1568684/ops/tiedot>

Opetushallitus. 2020d. Viitattu 29.02.2020. <https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/esitys/3932283/reformitiedot/tutkinnonosat/3941538>

Opetus- ja kulttuuriministeriö. 2020. Viitattu 20.02.2020. <https://minedu.fi/ammattillinen-koulutus>

Savon koulutuskuntayhtymä. 2019a. Viitattu 05.02.2020. <https://www.sakky.fi/kuntayhtyma/esittely>

Savon koulutuskuntayhtymä. 2019b. Viitattu 06.02.2020. <https://www.sakky.fi/kuntayhtyma/esittely/organisaatio/perustehtava-visio-ja-arvo>

Savon koulutuskuntayhtymä. 2019c. Viitattu 08.02.2020. <https://www.sakky.fi/hakijalle>

Savon koulutuskuntayhtymä. 2019d. Viitattu 08.02.2020. <https://www.sakky.fi/kuntayhtyma/toimipisteet/varkaus>

Savon koulutuskuntayhtymä. 2019e. Viitattu 09.02.2020. <https://www.sakky.fi/hakijalle/koulutusalat/tekniikka-ja-liikenne/turvallisuus>

Suomen mielenterveysseura. 2017. Viitattu 25.02.2020. <https://mieli.fi/fi/esitteet/mielenterveyden-ensiapu-koulutukset>

Suomen poliisin Facebook-tili. 2020. Viitattu 09.05.2020. <https://www.facebook.com/Suomenpoliisi/photos/a.223925181512/10156796179571513/?type=3&theater>

Planet eStream. 2020. Viitattu 20.04.2020. <https://www.planetestream.co.uk/>

Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. 2020a. Viitattu 15.03.2020. [https://thl.fi/fi/web/infektio-
taudit-ja-rokotukset/taudit-ja-torjunta/taudit-ja-taudinaiheuttajat-a-o/koronavirus-covid-19](https://thl.fi/fi/web/infektio-
taudit-ja-rokotukset/taudit-ja-torjunta/taudit-ja-taudinaiheuttajat-a-o/koronavirus-covid-19)

Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. 2020b. Viitattu 12.05.2020. https://sampo.thl.fi/pivot/prod/fi/ktk/ktk1/summary_perustulokset2?alue_0=87869&mittarit_0=200537&mittarit_1=199990&mittarit_2=199975&vuosi_0=v2017&kouluaste_0=161219#

Turun yliopisto. 2020. Viitattu 19.05.2020. <https://sites.uta.fi/vinkkipankki/forms-opiskelijoiden-aktivointi-luennolla/>

Työturvallisuuskeskus. 2017. Viitattu 11.05.2020. https://ttk.fi/koulutus_ja_kehittaminen/julkaisut/digijulkaisut/etatyossa_turvallisesti

Valtioneuvosto. 2020. Viitattu 17.03.2020. <https://minedu.fi/documents/1410845/4449678/Suosituksset+16.3.2020/cc750ec2-9603-c2fd-79a7-ebc56c71a4b7>

Kuviot

Kuvio 1: Savon koulutuskuntayhtymän jäsenkunnat. Toimipisteet on merkattu punaisilla pisteillä. (Sakky 2019a.)	7
Kuvio 2: Savon ammattioppilaitoksen keskeisimmät ulkoiset sidosryhmät.	12
Kuvio 3: Oman työni kannalta keskeisimmät sisäiset sidosryhmät Savon ammattiopistossa. ..	13
Kuvio 4: Elinkeinoelämän keskusliiton yritysturvallisuusmalli 2016 (Elinkeinoelämän keskusliitto 2016).	17
Kuvio 5: Etäopiskelun edellytykset. Työturvallisuuskeskuksen ohjetta (2017) mukaillen.	33
Kuvio 6: Riskienhallintaprosessi, ISO 31000 mukaillen.	37
Kuvio 7: Kuvakaappaus Suomen poliisin Facebook-tilillä julkaistusta kuvasta (Facebook 2020).	46